

SLOVENSKI NAROD.

Naša vsaka dan svobodno, izmisliti ne moremo, in pravimo, ter velja po postit prejemati za avstro-ugarske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 36 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K, Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez letodobne vpošiljavitve naročnine se na osira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Sredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravljalstva telefon št. 85.

Bajka o nemški davčni moči na Kranjskem.

Naši nemški sodeželani pri vsaki močohi priliki zatrjujejo, da plačujejo, ako ne dve tretini, pa vsaj polovico vseh davkov na Kranjskem.

Ako da vlada kak prispevek ali kako podporo v slovenske kulturne svrhe, takoj se oglase po svojih organih ter protestirajo proti dotičnemu državnemu prispevku, češ, da je nedopustno, da bi podpirala vlada z denarjem, ki so ga večinoma zložili nemški davkoplačevalci v deželi, Slovence in njih kulturne težnje.

Se vsakokrat, kadar je država dovolila Slovence kak prispevek v ta ali oni namen, ako tudi ni imel leta prav ničesar opraviti s politiko, vselej so se še dvignili proti temu naši ljubeznivi sodeželani nemške narodnosti ter jeli kričati, da ne trpe, da bi se baje njihov denar porabljal za slovenske kulturne naprave.

Ti njihovi protesti so postali že stereotipni in ponavljajo se pri vsaki priliki, kadarkoli se gre za to, nastopiti proti kakršnikoli, če tudi še tako upravičeni slovenski zahtevi.

Ko se je na primer vlada izrekla za poddržavljenje idrijske realke, so se takoj zglasili za besedo naši Nemci ter jeli v vseh močohih tonih pogrevati svoj staro pesem v ogromni nemški davčni moči na Kranjskem.

A ta pesem se ni izpeta, ponavljajo jo dan na dan v najrazličnejših variacijah.

Razsoden človek sicer ne da mnogo na kričanje in vpitje, toda razsodnih ljudi je malo, za to ni dvomiti, da je celo med Slovence mnogo takih, ki brezpogojno verjamejo vedno se ponavljajočo legendo o ne navadni davčni moči kranjskih Nemcev.

A vendar ni ta legenda ničesar drugega, kakor navadna bajka, ki se je porodila v razgretih možganih kakšnega nemškega nevedneža in se na to prodajala okrog kot čista, neskaljena resnica.

Uradna statistika nam to docela jasno izpričuje!

Po uradni statistiki je bilo leta 1904. na Kranjskem plačanih 3.950.662 K direktnih davkov in sicer so plačali Slovenci 3 milijone 843.256 kron, Nemci pa samo 107.406 K.

Od 1000 K davka torej plačujejo Slovenci na Kranjskem 973 K, Nemci pa le 27 K.

Potemtakem ne plačujejo naši nemški sodeželani niti 3% vseh davkov. Ako pri tem uvažujemo, da je na Kranjskem približno 5% Nemcev, vidimo, da plačujejo le-ti celo 2%

manj davka, kakor biga morali v razmerju s številnostjo svojega prebivalstva!

Ako še vzamemo v poštev indirektno davke, se naravno to razmerje še znatneje spremeni in sicer ne v prilog Nemcev.

Indirektnih davkov se je leta 1904. plačalo na Kranjskem 9.110.380 kron. Ker se pri teh davkih naravno ne da določiti, koliko jih je plačala ta ali ona narodnost, je mogoče samo aproksimativno ceniti visokost indirektnih davkov, ki jih plačujejo Nemci.

Ako vpoštevamo, da plačujejo na direktnih davkih Nemci jedva 3%, potem se pač ne bomo mnogo zmotili, ako vzamemo, da tudi indirektnih davkov ne plačujejo mnogo več kakor 3 bore odstotke.

Če torej računamo mnogo, plačujejo naši nemški sodeželani v najboljšem slučaju 500 do 600.000 indirektnega davka.

Ako seštejemo direktni in indirektni davek, se prepričamo, da ne znašava ves davek, ki ga plačujejo Nemci na Kranjskem niti 1 milijon kron, dočim plačajo Slovenci okroglo 12 milijonov K!

Da se nam ne bo očitalo, da so navedeni statistični podatki morda apokrifni, nagašamo, da smo jih posneli po tabelah prof. dr. Rauchberga v njegovi razpravi »Die statistischen Unterlagen der Wahlreform«, ki je izhajala v »Statistische Monatschrift«.

Vse dotične date smo torej dobili pri Nemcu Rauchbergu, ki gotovo nima nobenega povičja, da bi pačil resnico nam Slovence na korist.

Iz teh podatkov je pač razvidno, kako neutemeljeno je bahanje naših Nemcev, kakor da bi oni v deželi kranjski nosili v pretežni večini davčna bremena!

Bajka in drugega nič, to je doganjano s statističnimi dokazi!

Interesantno bi bilo, ako bi opri na te podatke, nekoliko secirali sedaj obstoječi deželni volilni red.

No, o tem drugo pot! Nehote pa se že v prvem hipu človeku vsiljuje vprašanje: Kakšna pravična volilna geometrija je to, ki daje Nemcem, ki tvorijo 5% prebivalstva, a plačujejo samo 3% davka, enotretjino vseh deželnozborskih mandatov, drugi dve tretjini pa Slovence, ki jih je skoro pol milijona in ki plačujejo povrh tega še 12 milijonov davka?!

Ali je možna ustanovitev deželnega zavoda za zavarovanje zasebnih uradnikov na Kranjskem.

Znano je, da so imele 24. februarja t. l. na zavarovanju zasebnih uradnikov interesirane korporacije in strokovna društva na Kranjskem shod, na katerem je bila sklenjena resolucija, ki pozivlja vlado, naj ustanovi za Kranjsko lasten zavod instituta za zavarovanje zasebnih uradnikov s sedežem v Ljubljani. Obenem je shod naprosil kranjski deželni odbor, trgovski in obrtno-zbornico in občinski svet ljubljanski, naj podpirajo v resoluciji izražena stremjenja interesentov na merodajnih mestih in sta trgovska in obrtna zbornica ter občinski svet ljubljanski tudi ugodila tej prošnji z dotičnimi, v javnih sejah storjenimi sklepi.

Od verodostojne strani čujemo sedaj, da namerava vlada določiti ozemlje deželnih zavodov za zavarovanje zasebnih uradnikov na ta način, kakor je to svoj čas storila za delavske zavarovalnice proti neizgodam. To ji omogoča § 53. zakona, po katerem je minister notranjih del, ko je zaslišal pristojne delne odbore, pooblaščen, odrediti ustanovitev enega zavoda za dve ali za več dežel.

Po razglasu ministerstva notranjih del z dne 22. januarja 1899. drž. zak. št. 11 obstoji za mesto Trst in njega ozemlje, za Goriško in Gradišansko, Istro, Kranjsko in Dalmacijo le ena sama zavarovalnica proti neizgodam s sedežem v Trstu. Če se uresniči namen, ki ga ima vlada glede združenja ozemelj za deželni zavod zasebnih uradniškega zavarovanja, potem zloži tudi vse omenjene dežele, ki bodo potem imele le en zavod s sedežem v Trstu.

Razmere pri zavarovalnici zoper neizgode v Trstu so bile že mnogokrat pojasnjene kot neznosne za kranjske zavarovalce in njih delodajalce, in celo oblastva so to priznala. Če se Kranjska glede zavarovanja zasebnih uradnikov pridruži Trstu, bodo za kranjske zavarovalce pri tem zavodu ravno take neznosne razmere, kakor pri zavarovalnici zoper neizgode. Tudi je brezdvomno potrebno, da se kranjski člani zavarovalnice zasebnih uradnikov jezikovno ločijo od Italijanov. Če bi bil zavod v Trstu, bi Italijani gotovo majorizirali Slovence.

To nam nalaga dolžnost, da se z vsemi sredstvi, ki jih imamo na razpo-

laganje upremo vladnemu namenu, prezreti našo upravičeno zahtevo, naj se ustanovi lasten zavod za penzijsko zavarovanje zasebnih uradnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani. In ne bomo mirovali, dokler ni to zagotovljeno.

Pri določitvi posamičnih ozemelj za zavarovalnico zoper neizgode merodajne točke — narodna (!) gospodarska in kulturna skupnost (v istini vladajo v vseh teh treh ozirih ravno v okoliših tržaške zavarovalnice zoper neizgode večje razlike, kakor kjerkoli drugje) — pač ne morejo priti v poštev. V ozemlju, ki je hoče vlada ustanoviti, prebiva pet narodnosti (Slovenci, Hrvatje, Italijani, Srbi in Nemci) glede katerih se pač ne more govoriti o narodni in gospodarski skupnosti. Slovenci in Italijani, Hrvatji in Nemci nimajo nobene narodne skupnosti. Pa tudi v gospodarskem oziru je velik razloček. Tržaški, istrski in dalmatinski zavarovanju podvrženi nastavljenici so po veliki večini pomorsko trgovski uslužbenici, ki služijo pri eksportu in v trgovini na debelo in nimajo skoro nič skupnega s kranjskimi nastavljenici, ki služijo večinoma v industriji, v bankah in pri zadruharjih. Nagibi za nameravano zložitve rečenih dežel in ustanovitev skupne zavarovalnice v Trstu so popolnoma ničevni.

Nerešeno je le eno vprašanje, kako bi bilo z upravnimi stroški samostojnega zavoda za Kranjsko, to je, ali bi imel tak zavod toliko zavarovalcev, da bi se z njih prispevki za upravo, ki so že vsi v določene premije (tako da se večje premije, kakor jih zakon določa, ne smejo pobirati niti nalagati nanje kakršnekoli določke), pokrivali stroški za samostojen zavod.

To vprašanje je odločno potrjeno. Dokaz, da je res tako, se da doprinesti s poizvedbami, ki jih je vlada izvršila l. 1896. o službenih razmerah privatnih nastavljenecv in s poročilom socijalnopolitičnega odseka o naposled sprejetem načrtu penzijskega zakona.

Rečenega leta je bilo na Kranjskem brez pravih trgovskih sodružnikov (komijev), ki pa so po zakonu tudi podvrženi zavarovanju, 888 zavarovanju podvrženih nastavljenecv. Ta številka pa ne odgovarja pravemu številu pod zakon spadajočih nastavljenecv, saj pravi oficijalno poročilo samo, da je bilo štetje na Kranjskem pomanjkljivo. Da bi se nam pa ne moglo očitati, da so naše kalkulacije preveč optimistične, se bomo držali tega števila, dasi je prenizko.

Za koliko se je v dobi 12 let to je od sredi l. 1896. do začetka l. 1909., ko

postane zakon veljaven, pomnožilo število tistih, ki so zavarovanju podvrženi? Če se upošteva, da so bila v tem času ustanovljena različna industrijska podjetja, mnoga obstoječa podjetja pa so se razširila; dalje, da je nastala cela vrsta novih bank in denarnih zavodov, zveznih in združnih pisarn, da se je število advokatov itd. pomnožilo in da se je znatno pomnožilo osebje v trgovskih podjetjih, bo imela Kranjska vstevši trgovske sodružnike dne 1. januarja vsaj 2200 do 2500 zavarovanju podvrženih oseb. Za naše račune vzemimo, da jih bo samo 2200. S temi 2200 zavarovanju podvrženimi nastavljenicilahko s sigurnostjo računamo.

Vzemimo, da spada teh 2200 nastavljenecv povprek v III. plačilni razred (letni dogodki 1200 do 1800 kron). Letna premija znaša od vsakega 144 K, torej skupaj na leto 316.800 kron.

Pri zavarovalnotehniškem proračunanj premij se je glasom poročila socijalnopolitičnega odseka za upravne stroške računalo za moške zavarovalce od 0.56 do 8.81% in od 19.90 do 30.18 za ženske zavarovalce (pri teh se zviša kvota za upravne stroške, ker odpade kvota za udovske rente). Mi hočemo, da ne zapustimo pota sigurnosti, računati samo 5% kot povprečno kvoto za upravne stroške. Pri letni premiji 316.800 K znaša torej letni prispevek za upravne stroške 15.840 kron. Za pokritje plač vodilnih uradnikov bo država (§ 37. zakona) plačevala na leto 100.000 K. Od te svote se odšteje 20.000 K za centralo na Dunaju, tako da ostane še 80.000 K. Denimo, da se ustanovi deset zavodov (Zavarovalnice zoper neizgode je le sedem). Rečenih 80.000 K se razdeli po enakih delih na teh deset zavodov, tako da bo prišlo na vsak zavod 8000 K državnega prispevka na leto. Skupaj bi torej imel samostojni zavod za Kranjsko na leto 23.840 K narazpolago, katero svoto popolnoma zadostuje za pokritje upravnih stroškov. To mora vsakdo priznati, naj računava še tako pesimistično.

Nevarnost, da bi se lasten zavod za Kranjsko ne mogel vzdržati, ker bi se iz premij članov ne mogli pokrivali upravni stroški, je torej izključena in s tem odbit vsak ugovor zoper ustanovitev samostojnega zavoda. Vlada bi storila samo čin pravičnosti, če bi ustregla v uvodu omenjeni resoluciji izrečeni zahtevi interesentov — delodajalcev in delojemalcev — in ustanovila deželni zavod za Kranjsko s sedežem v Ljubljani, kar toliko lažje stori, ker bi s tem nikjer ne zadela ob tuje pravice.

LISTEK.

Na letovišču.

Spisal Lajoš.

Takrat se je zgodilo.

Ema se v prvem trenutku še zavedla ni, ko jo je objel Vladko z močnimi rokami, objel in stisnil k sebi in poljub za poljubom se je vrstil na njene polodprte ustnice.

Vdala se je nehoti in nevede njegovemu objemu in kakor v nezavesti je stala napol naslonjena na njegovo roko in ni se mu ni branila.

Tu se je na potu za njima zaslišalo govorjenje drugih izletnikov in Vladko jo je izpustil.

Ema si je jela popravljati frizuro, njen obraz je dobil neko trudno potezo in samo za hip je uprla svoj pogled v Vladka.

Ta je bil sam čisto razburjen, v svesti si neke pregrehe, ki je bila pa obenem — ah tolikanj prijetna.

Stal je ob njeni strani, svetlika-joče oči uprte v njo in obraz mu je žarel v nebeskoradostni ljubezni.

»Ali ste hudi name, gospodična?« jo je vprašal z boječim glasom.

Ema se je molče obrnila stran in

počasno šla k ravno došlim drugim izletnikom.

Teta Emina je govorila s starim profesorjem, ki je stopal počasno s hriba navzdol, njena sestrčina je živahno ščebetala z mladim suplentom, ki je bil ves zaljubljen v njo in morda ne bi nihče opazil, da se je vrnila Ema, ko bi ne bila zraven njena prijateljica Anda, ki je počasi hodila med dvema djakoma.

»Kje pa hodiš Ema, da te ni nič videti,« se je obrnila takoj Anda do nje in ji položila roko okoli pasu.

»Ravno prav, da si prišla, pogled oba gospoda trdita, da so veliko lepše gore, kot pa morje, jaz sem pa čisto drugega mnenja — kaj pa misliš ti?« nadaljevala je pretrgani razgovor.

»Tudi meni se zdi morje lepše« je naglo odgovorila Ema, ne da bi o tem kaj razmišljala.

»No vidite, vidite« je smeje vzklikala Anda in pogovor se je vrtil naprej o Opatiji, o Dalmaciji, o Triglavu in Grintovcu.

Ema je cel čas tiho stopala ob Andini strani.

Zdaj in zdaj se je obrnila Anda do nje s kakim vprašanjem, ki ga Ema niti slišala ni, pa vendar je odgovarjala mehanično brez pomisleka. Po njeni kodrasti glavi je cel čas

rojil zadnji dogodek in bilo ji je tako čudno pri sreč, da bi jokala od bolesti in se obenem veselo smejala.

Sama ni vedela, kako je prišlo, da sta se z Vladkom naenkrat tako oddaljila od družbe in šla po potu sama naprej. Zavedala se je, da je rada v njegovi družbi, rajša kot s teto ali sestrčno ali kom drugim. Vedno ji je pravil kaj zanimivega, smejal se je njenim šalim in cel njih pot je bil smeh in hihitanje. Spomnila se je, kako ji je pri vsakem jarku ponudil svojo roko, da ga je lažje preskočila in s smehom na obrazu jo je hotel tedaj vedno objeti, ali ona se mu je še zmirom izvila iz rok in stekla naprej in toliko časa ni hotela k njemu, da ji je svečano prisegel, da ji ne stori ničesar.

In vendar ni bil mož-beseda! Ko si ona ni najmanj ne mislila, stopil je naglo pred njo in pri skoku preko malega jarka vzletela mu je naravnost v njegove roke in on jo je stisnil k sebi in še predno se mu je utegnili izvit iz rok, začutila na licu vroč, pekoč poljub in potem na ustni, na zobke — — — poljub za poljubom — koliko jih je bilo, Ema ni vedela. Spominjala se je le, da se ji je vse kar zavrtilo v glavi, da se ji je zazdelo, da so njegove močne roke zdobile vso njeno moč in zaprla je

svoje oči in odrevenela je slonela tresoč se v njegovih rokah in sree ji je utripalo burno in kri ji kipela v žilah in ko jo je izpustil, je mislila, da od slabosti omahne na zemljo.

Mirno in tiho je korakala zdaj ob Andini strani in tu in tam kakor iz dalje je čula besedo »Triglav«, »Ojstrica«, »Cirkvenice«. Njene žive oči so zrle otožno in melanholično nekam daleč v daljavo.

Mračiti se je že začelo in bližali so se že malemu trgu, kjer bi se naj družba razšla, ko je opazila Anda molčečnost sicer tako zgovorne in živahne Eme.

»Kaj pa ti je danes, Ema, da si tako tiha?« se je obrnila do nje.

»Tudi jaz sem to opazil«, pristavil je eden njihovih spremljevalcev. »Nič mi ni, samo glava me malo boli«, izgovorila se je Ema in počasno je korakala naprej ob Andini strani.

Vladka Ema cel čas ni videla več, šele ko je vsa družba prišla v trg je opazila, da je hodil ob strani profesorja.

Ko jo je zagledal, ni premaknil očesa od nje, ona pa nalašč ni hotela niti enkrat pogledati k njemu in kakor da jo je minil vsak glavobol, se je pred hišo s svojo staro šegavostjo postavljala od Andinih spramnjav, dala se roko profesorju in vsem drugim, samo Vladka ni niti pogledala.

Stal je ob strani cele družbe, kakor soha, oči vprte v njo in slišal ni prijaznih besed, s katerimi se je družba razhajala in videl ni rok, ki so mu jih nudili v slovo. Samo njo je videl, prijazno in veselo, cilj njegovih misli in želja.

Kakor slučajno je hotela Ema zadnja iti v hišo. Tedaj si je vzel pogum, stopil je k nji in naglo ji šepnil:

»Ne bodite hudi, gospodična Ema.«

Ozrla se je nanj samo za hip napol začudeno, napol očitajoč mu njegov greh in brez vsake besede je zgornila v vežo. Za njo se je še slišalo brzo letanje, smeh in govorjenje, dokler se niso zaprla vrata in je vse naenkrat potihnilo. Gluha, temna noč je objela Vladka in počasno, v temne misli zakopan je nastopil sam svoj pot proti domu. Potok solz se mu je vtil po mladih licih in čutil se je silno ponižanega in nesrečnega.

Emin papa je sedel pri mizi in pušil svojo obligatno smodko, ko so se vrata odprla in je družba vstopila v sobo. Lid se obdajala s svojimi »Dober večer«, »dober večer« glasilo se je od obeh strani, papa pa je začel takoj izpraševati:

Stvar kranjskih poslancev ne glede na stranke in stvar drugih v poštvi prihajajočih faktorjev je, zastavi ves svoj vpliv, da se uresniči široke kroge prebivalstva zadevajoča želja interesantov. Upamo, da se jim to posreči na splošno korist deželne kranjske in na posebno korist interesentov.

Pismo s Hrvaškega.

Sklicanje hrvaškega sabora. — Borba v Pešti. — Naši klerikali in Rakodeczay

Zagreb, 6. dec.

V četrtek, 12. decembra se odpravi hrvaški sabor. Z neobičajno napetostjo pričakuje vse prvo sejo, ki bo morda edina, ki bo pa na vsak način razdrla vozloženo situacijo. Z našega ustavnega stališča ni nič čudnega, da je sabor sklican na dan 12. t. m. Vlada namreč nima proračuna za prihodnje leto, dasi bi pri nas ne bilo nevarnih nasledkov, če 1. januarja nastopi ex-lex. Pobiranje davkov je skupna stvar, a plače se avtonomnim uradnikom pač ne bodo mogle ustaviti.

Čudno in nekaj posebnega na tem saboru bo to, da bo zahteval ban, ki še niti vlade nima, od sabora proračun ali vsaj indenniteto, a nima za seboj niti najmanjše stranke, kaj še večina sabora! Druga kurioznost je, da smatra naša relativna parlamentarna večina, to je hrvaško-srbska koalicija to sklicanje sabora kot naperjeno proti sebi in da je vsled tega najbrž niti na sejo ne bo.

Najprej naj raztolmačim prvo činjenico. V našem saboru je konstelacija takale: Koalicija šteje 43 poslancev, vstevši dva radikalec in klub četvorice, ki se je ločil od Madžaronov in prestopil koalici. Stranka dr. Franka (Starčevićanci) ima 20 članov, a ostanek madžaronske stranke 23. Za sklepčnost je potrebna 35 poslancev. Ban Rakodeczay bi za svojo osebo izmed Madžaronov ne mogel zbrati niti 10 poslancev. On to ve in zato se muči njegov organ, prepričati koalicijo, da z votiranjem indennitete nikakor ni Rakodeczayju izrečena zaupnica, nego da se s tem le zadosti potrebam dežele.

Razum petih poslancev so vsi drugi člani koalicije izvoljeni kot hrvaška delegacija za peštanski skupni parlament. Tam delajo zdaj obstrukcijo in se seveda ne morejo umakniti iz Pešte, sicer bi Madžari gotovo s kakim trikom namah onemogočili nadaljnjo obstrukcijo. Koalicija bi mogla iz Pešte pač poslati v hrvaški sabor nekaj svojih članov, ne ve pa, če bi bilo dobro, da bi se dala preglasovati, kar bi se zgodilo, če bi ne mogla z vsem svojim številom vladati v saboru.

V taki situaciji se porajajo sedaj najrazličnejše kombinacije. Najprej je kombinirano, da sabor sploh ne bo sklepčen in da se ne zbere potrebnih 35 poslancev. Ali to ni povsem gotovo, ker je mogoče, da bi prišlo 15 Madžaronov. Zda se najbolj sodi, da od koalicije ne pride noben član v sabor in da se polje prepusti Frankovcem in Madžaronom, ki naj potem skupno nosijo vso odgovornost.

Ta eventualnost vznemirja najbolj naše radikale, stranko dr. Franka. Lahko bi se moglo zgoditi, da bi namreč ta stranka imela večino — kaj bi bilo potem? Koaličijski organi sporočajo porogljivo dr. Franku, da bi v takem slučaju mogel lepo proklamirati Veliko Hrvaško, uničiti nagodbo z Ogrsko itd. A če tega neče storiti, na eno se mora odločiti, da zavzame jasno stališče na-

pram Rakodeczayu, vsiljene mu banu. A to je ranljiva peta Frankovcev: ti so bili namreč vedno radikalni samo proti koaliciji, dočim igrajo proti Rakodeczayu kakor svoj čas proti Khuenu samo vlogi »načelnik« opozicije, t. j. oni niso proti njegovi osebi, nego proti nagodbenemu sistemu in so jim vsi bani enaki, naj imajo v saboru večino, ali naj je nimajo. Ko bi bila koalicija v saboru, bi Frankovi njej prepustili, da se z vso silo loti Rakodeczaya, dočim bi se sami izvlekli s kako, v teoriji strašno radikalno državnoopravno — izjavo. Toda Rakodeczay je zdaj tako sovražen na Hrvaškem, ker je prevzel bansko dostojanstvo v času težkega atentata na našo avtonomijo, da se nikogar s floskulami ne more prepričati, da je Rakodeczayja soditi tako, kakor prejšnjega bana, ki je imel svojo večino. Zato zdaj načelno zavarovanje in glasovanje proti njemu ne bo zadostovalo.

Ako bi prišla vsa koalicija v sabor, je gotovo, da bi je Frankovec ne podpirali v skrajni taktiki proti Rakodeczayu. To je Wekerle sam priznal nekemu članu hrvaške delegacije, češ, da ga postopanje Frankovcev ni ne skrbi. A to je priznal tudi dr. Frank v svojem intervjuu s »Pester Lloydom«, da v borbi proti Rakodeczayu ne bo podpiral koalicije.

Vsekako bo dan 12. decembra neizmerne važnosti za daljni razvoj razmer.

Vobče se ugiba, da bo imel Rakodeczay v četrtek, 12. t. m. v žepu rešpekt za razpust sabora. Morda — toda proti temu govori izjava Wekerlova v peštanskem parlamentu, da bi se zdaj vsled »terorizma« težko dobila pri volitvah zaželjena unijonistiška večina.

Devet dni se že vodi v Pešti generalna debata o pooblastilnem zakonu, o tem edinem paragrafu, s katerim se hoče do novega leta uveljaviti nagodba. Doslej so govorili samo trije Hrvati, ker so puščali madžarsko in narodnostno opozicijo naprej. Ko bi desidenti iz Košutove stranke podpirali Hrvate, bi bilo popolnoma nemogoče dognati pooblastilni zakon do konca meseca. Zato je vlada storila kar je le mogla, da bi disidente pregovorila, naj ne obstruirajo. To se ji je z različnimi obljubami tudi posrečilo. Sedem desidentov se je dalo izbristati iz imenika govornikov. Naša delegacija je izolirana. Ostalo je še kakih 20 govornikov za generalno debato, od katerih more vsak dvakrat govoriti, če poda zaključni predlog. Z ozirom na to še nikakor ni sigurno, da bi ne mogla hrvaška obstrukcija sama vztrajati do novega leta.

V kuloarju peštanskega parlamenta se je ministrski predsednik besno izrazil o hrvaški delegaciji, češ, da bo on uničil resolucijonaše. No, v svojem govoru na tozadevno interpelacijo dr. Popovića je to popravil, rekši, da se bo trudil onemogočiti politiko naše koalicije. In novič je očital delegaciji, da konspirira in da se vdaja jugoslovanskim sanjam, ker — se shaja z dalmatinskimi člani dunajskega parlamenta. Dr. Popović mu je odgovoril, da je še lani sam Košut »konspiriral« s temi politiki.

Borba postaja, to je resnica, vse težja za naše delegate. Mnogi izmed njih so popolnoma zapustili svoje privatne posle in svoje obitelji in se v neprestanem nervoznem delu čisto izmučili, a — sedaj je treba vzdržati do konca.

Te dni so se zgodila senzacionalna razkritja glede zveze naših klerikalcev, zbranih okrog »Hrvatstva« z Rakodeczay-

jem. Poslanec Zagorac je imenoval uvodničarja »Hrvatstva« zaradi njegovih nedostojnih napadov na delegacijo »podlo ničlo«. Na to je urednik »Hrvatstva« odgovoril s tem, da je navedel razne z akulisne zasluge uvodničarjeve. Da je on največ prigovarjal Madžaronom, naj delegaciji ne delajo težav. Torej ima z njimi tesne zveze! Naposled je razkril, da je Rakodeczay pred kratkim ponudil uvodničarju dr. Milobaru celo vlado, to je mesto sekejskega predstojnika za uk in bogočastje. Ti klerikali so v teoriji državnoopravni radikaleci, kakor Frankovi, a Rakodeczay jim ponuja zavezništvo in vlado! Dalje se je izvedelo, da se je krščansko-socialna stranka, (ki je sicer jako neznatna), posvetovala o tej ponudbi in sklenila, da pusti dr. Milobaru — proste roke.

To zakulisno spletkarjenje, ta Rakodeczayeva želja, da se združi s klerikalci, kaže jasno vso mizerijo in vse farizejstvo »radikalizma« naših klerikalcev, pa tudi desperaterstvo Rakodeczayjevo.

Obrtni vestnik.

O stavbnih obrtih. Velika in važna skupina stavbnih obrtov po obrtni noveli ni prizadeta. Prejdoslej ostane skupina stavbnih obrtov samosvoja, urejena po posebnem zakonu. V skupino stavbnih obrtov spadajo obrti: stavbnikov, zidarjev, tesarjev, kamnosekov in vodnjakarjev. Glede vseh teh obrtov ostalo je pri dosedanjih določbah, kakor jih naveda zakon o stavbnih obrtih iz leta 1893; le glede takozvanih dispenz pri sposobnostnih dokazilih se je kakor za druge koncesijonirane obrte tudi za stavbne obrte uveljavilo načelo, da je v oziiru vrednih slučajih dopustno izpregledati predpisana izpričevala, katera morejo praviloma izdajati le upravičeni profesorji, in se zadovoljiti z verodostojnimi drugimi potrdili, na primer s potrdili županstev. Dopustnost dispenz je bila do uveljavljenja obrtne novele omejena le na rokodelske obrte, reči se pa mora, da je bilo jako umestno, razširiti obseg teh olajšav tudi na one koncesijonirane obrte, za katere se po zakonu zahteva dokaz strokovne sposobnosti. Razlogi in nagibi so tu kakor tam isti; v izjemnih slučajih naj bo deželni političnemu oblastvu sporazumno s strokovnimi zastopstvi mogoče, odpomoči trdosti zakona, ki pozna le pravilo, in omogočiti samostojno obrtovanje tudi osebam, ki sicer nimajo formalno pravih izpričeval, pa so si dejansko pridobili potrebno strokovno zmožnost in izvežbanost. Taki primeri se v obrtni praksi čisto pojavljajo; sin se izučil ali dela kot pomočnik pri očetu-obrtniku, ne dobi pa ob pravem času potrebnih izpričeval, vzroki so različni, nagla smrt očeta, čisto pa je tudi v brezbriznosti iskanja vzroka. Tudi se dogodi, da se izpričevalo izgubi, založi; včasih se izpričevalom ne pripisuje nobene vrednosti, meneč, da se jih ne bo rabilo. Nastanejo pa druge razmere, nekdanji pomočnik naenkrat rabi izpričevalo, in sedaj nastanejo težave. Kdor je imel kdaj vpogled v obrtno prakso, ve, kako mučno je, če se stvarno upravičenemu prosilec ne more pomagati, ker so formalne zapreke. Predmetna izprememba je zagledatelj povsem umestna in dobra.

Kakor rečeno se zakona o stavbnih obrtih ni ob reformi obrtnega reda podvržlo preureditvi. Vlada menda daje prednost posebnemu zakonu za to skupino. Za to govori med drugim dejstvo, da ima stavbna stroka svoje posebnosti, katerih ni prav mo-

goče vpoštevati v splošnem obrtnem zakonu. V stvari sami pa ne bi škodilo, če bi se zakon o stavbnih obrtih saj v nekaterih točkah izpremenil, odnosno popolnil. So gotove določbe, katere bi bilo nujno potrebno izpremeniti ne le iz obrtno političnih vzrokov, marveč tudi iz oziira na interese splošnosti in na koristi prebivalstva. Zlasti je ta potreba elana v kronovinah, v katerih se, kakor na Kranjskem, izdajajo ponajveč takozvane omejene koncesije ali koncesije pod olajšanimi pogoji. Če pustimo v stran obrt stavbnikov, ki daje najboljše in najbolj pravice, je po zakonu o stavbnih obrtih razločevati pri vseh ostalih stavbnih obrtih — zidarjem, tesarskem, kamnosekem, vodnjakarjem — med omejenimi in neomejenimi koncesijami. Po celem Kranjskem se smejo izvzemši v Ljubljani v prvih štirih okrajih izdajati omejene stavbne koncesije. Razlika med obojimi je dana v obsegu obrtnih pravic, tako kar se tiče kakovosti in načina stavbnih del samih, pa tudi glede krajevnega obsega. Imetnik neomejene koncesije sme prevzemati dela svojega obrta povsod po Avstriji, imetnik omejene koncesije pa le v krajih, ki so navedeni v koncesijski listini. Mimo tega se izdajajo omejene stavbne koncesije le v toliko, v kolikor je dana krajevna potreba v posameznih krajih. Razločevanje med omejenimi in neomejenimi koncesijami ima za podlago različni zahtev in pogojev, ki jih naveda zakon glede strokovne sposobnosti. Prosilci za neomejene koncesije se morajo zlasti izkazati z izpričevalom, o z dobrim uspehom prestani izkušnji, katero je delati pred posebno komisijo pri deželni vladi po tem, ko se je dotičnik obrta izučil in delal v njem praktično kot pomočnik, odnosno polir predpisano število let. Za to izkušnjo se oglašajo v južnih krajih le malo oseb, v zadnjem času je nekoliko boljše. Izkušnja ni lahka, in se zahteva tudi precejšnje teoretično znanje. Neumestno pri teh izkušnjah je, da se ne jemlje vedno v komisijo praktikov iz istega obrta, za kateri se polaga izpit. Odkar obstoji v Ljubljani na umetnoobrotno strokovni šoli učni tečaj za stavbene rokodelce, ki so prav praktična in hvalevredna uredba, je stavbenemu naraščaju v znatni meri olajšano pripravljanje za strokovni izpit. Prej jim je bilo v resnici težko, pridobiti si potrebne vednosti. Omenjeni tečaj so ustregli živi potrebi, kar dokazuje številni odziv. Letos znaša število obiskovalcev te učne naprave 28. — Od oseb pa, ki se oglašajo za omejenestavbne koncesije, se po zakonu zahteva dokaz, da so si z vsaj štiriletno vporabo pri dotičnem obrtu pridobile praktično usposobljenost. Zahtev glede strokovne sposobnosti so torej dokaj manjše. Naravno je, da mora biti tudi obseg obrtnih pravic dokaj tesnejši. Zakon ukazuje, da smejo imetniki omenjenih koncesij izvrševati le taka dela svojega obrta, ki so v kraju običajna. Koncesijonirani zidar zagledatelj ne sme na primer delati na monumentalnih stavbah, cerkvah in drugih težavnih stavbah. Kakšne stavbe je smatrati v posameznem primeru v kakšnem kraju za krajevno običajne, je vprašanje konkretnega primera. Pri nas na Kranjskem je kakor rečeno dovoljeno izdajati omejene stavbene koncesije po celi deželi izvzemši v Ljubljani. Ker so v večjih mestih na Kranjskem običajne vsekar tudi dvonadstropne hiše, zidajo koncesijonirani zidarji z omejeno koncesijo tudi take stavbe. V takih odnošajih seveda ni vedno zadostnega jamstva za dobrobo stavbnih del, kajti koncesijo, kakor je iz povedanega razvidno, ni ravno težko dobiti. Če se zagledatelj pri rokodelskih obrtih, kjer daleko ni tiste odgovornosti, uvažajo strožje zahteve glede strokovne sposobnosti, predpisuje celo obvezne pomočniške izkušnje ter se celo pripravljajo mojstrske izkušnje za bodočnost, bi bilo iz oziira na javne interese, zlasti z ozirom na javno varnost pač nujno želeli, da se zahteva tudi od prosilcev za omejene stavbene koncesije, zlasti za zidarske in tesarske koncesije večje sposobnosti, kakor se to godi sedaj. To mora pripoznati tudi oni, ki je sicer protiven obveznemu sposobnostnemu dokazu in ga predstavlja po slovitom vzgledu za celovsk postulat. Poostreitev sposobnostnega dokaza pri stavbnih obrtih, o katerih govorimo, je zlasti pri nas nujna, kjer se je v nasprotju s prakso po drugih kronovinah, pripravila navzile ugovoru v veljavno prakso, ki silno laksono tolmači že na sebi lahke zahteve predmetnega zakona. Leto in leta se je gori navedene določilo zakona tolmačilo tako, da se je zahtevalo dovršitev učne dobe in pa dokaz o štiriletni pomočniški vporabi. Pred kakšnimi šestimi leti pa se je prevrglo staro postopanje in, ne le da se ni zahtevalo več učnih izpričeval, marveč samo izpričevalo o štiriletni vporabi pri obrtu, šlo se je dalje ter celo izreklo, da zadostuje tudi le izpričevalo o štiriletni učni dobi. Ute-

meljevalo se je tako postopanje s tem, da zakon govori le o štiriletni vporabi pri dotičnem obrtu in ne razlikuje med učno in pomočniško dobo. Na to, ali potem dobe koncesijo tudi zidarški težaki, ki so le opeko in malto štiri leta nosili, se ni oziralo, tudi se ni mislilo na nevarnost, ki more nastati, če se prepriča zidanje in druga stavbena dela popolnoma nevesnim osebam. Pri vsem tem pa more biti vsakemu, še tako površnemu poznavalcu obrtnega reda in razmer v obrtovanju znano, da si praktično izvežbanost pridobiva še le pomočnik, dočim se vajenec, ki dobiva v roko le najnavadnejša opravila, stoprav uči. Besedilo zakona res ni posebno srečno, privzelo se je v naglici v zakon, kakor se je moč prepričati iz svoječasnih predmetnih razprav. Gotovo pa je, da se taki praksi, kakor se je uvedla, ni hotelo odpirati vrat. Na vsak način bi bilo umestno, da se v kratkem reformira tudi zakon o stavbnih obrtih, in pri tej priliki, vpoštevajoč sicer različnost razmer v mestih in na deželi, poostri sposobnostni dokaz tudi za imetnike omejenih stavbnih koncesij. Predmetno vprašanje je važno za našo deželo, v kateri je sicer nebroj koncesijoniranih zidarjev in tesarjev, ali o kvaliteti njih dela se čujejo tako od županstev, kakor od obrtnih združenj le redko dobre sodbje. Število novih vedno narašča in to v veliki meri, ali le malo res izvežbanih obrtnikov je med njimi. Na dlani leži, da vsled tega trpi ugled cele te obrtne skupine, oškodovani pa so po takih konkurentih tudi dobri in solidni mojstri.

Poslanska zbornica.

Na Dunaju, 6. dec.

Končno smo danes vendar prišli do razpravljanja o nagodbenih predlogih, kar je najvažnejša naloga tega zasedanja. Upati je, da bo zbornica že v tork začela meritorno razpravljati o tem zakonskem načrtu.

Situacija se je danes med krščanskimi socialci označevala kot jako kritična in govorilo se je, da finančni minister čisto gotovo odstopi. To so pa bile same govorice, ki izvirajo iz želje krščanskih socialcev, da bi njih stranka dobila še par portfeljev v kabinetu. Finančni minister Korytowski se današnje debate ni udeleževal in je izjavil mnogim parlamentarcem, da najodločneje odklanja posredovalni predlog, naj bi se sladkorni davek takoj znižal za 8 K, pozneje pa še za 4 K. Pogajanja so se vršila med vso sejo, ne da bi bilo prišlo do kakšnega rezultata. Odločilo se bo jutri v seji proračunskega odseka in v poučilih krogih upajo, da se posreči doseči sporazumljenje tako, da se sladkorni davek enkratno zniža za 8 K.

Današnja seja se je pričela ob četrti na 12. Zbornica je slabo obiskana.

Najprej je bilo stavljenih več vprašanj na razna ministrstva. Poslanec Gostinčar je vprašal ministra za notranje stvari, kaj je s prepovedjo glede kajenja tobaka otrok, poljski poslanec Glabinski pa vse ministrstvo glede zaposlenja izseljencev, ki se vračajo iz Amerike v Galicijo.

Nato se je začelo razpravljati o nujnem predlogu češkega radikala Choca glede znižanja sladkornega davka.

Choc je utemeljeval svoj predlog v češkem jeziku. Izjavil je, da je dolžnost Čehov, da obstruirajo nagodbo in proračun in zahtevajo znižanje sladkornega davka za 18 K.

Za nujnost redloga sta se zavzela posl. Papst in posl. Lechner, ki je grajal pomanjkljivost statističnih podatkov v vladni predlogi. Obžaloval je, da industrija in njeni zastopniki niso energično remonstrirali proti uporabi § 14. na sladkorni davek, ko ga je uporabljala leta 1899. Thunova vlada; nato sta govorila za še poslanca Hočevar in Budig.

Poslanec Steinwender se je izjavil, da bo glasoval proti nujnosti, Ellenbogen pa je polemizoval s predgovornikom in prosil zbornico, naj sprejme socialno-demokratski nujni predlog, naj se zniža sladkorni davek za 16 K.

Nato je bila debata končana, protigovornik se ni oglasil nobeden, je govoril poslanec Sveeny v češčini, nakar je imel Choc sklepni govor.

Pri sledečih stvarnih popravkih se je Steinwender zaletaval v Ellenbogna, nakar je bila nujnost predloga soglasno sprejeta.

Za meritorno debato je bilo predloženih več predlogov. Posl. Chari je predlagal, naj se odstopijo vsi ti predlogi proračunskemu odseku z naročilom, naj poroča o njih zbornici v 8 dneh. Njegov predlog je bil soglasno sprejet, proti je glasoval samo Steinwender.

(Dalje v prilogi.)

»No, kako je bilo, ste trudni kaj ne da? In Emica ti, kako je s teboj? Si se imela dobro? Pojdi k meni moja ljubica.«

»Dobro sem se imela, mu je ta odgovorila, stopila k njemu in ga poljubila.

»Ali si lačna, Emica, kaj ne da in trudna gotovo tudi?« je nadaljeval stari gospod in božal Emo po zdravem obrazku.

Emica je bila njegova edinica. Žena mu je umrla pred par leti in mu pustila njo, ki jo je bolj ljubil, kot vse drugo na svetu. In tudi Emica je bila tako navezana na svojega papaka, da bi zbolela, ko bi ga par dni ne videla. Igrala sta se včasih cel dan med seboj kot otroka, smejala se eden drugemu in dasi je štela Emica že celih šestnajst let, se je vendar dostikrat zgodilo, da jo je posadil sebi na koleno in jo negoval kot malo dete.

Rahlo se je Ema oprostila papatove mehke roke in si naglo snela z glave lahen slamnik, privezala si nato bel predpasnik in se vsedla k večerji. Ah in še sedaj jo je mučil današnji dogodek.

Teta je pravila o kapi poti, o prijetnem hladu in veseli družbi — papa se je vse tako primamljivo — in ko je pričel govoriti, kdo je bil med izletniki in je imenovala Vladka, je

Emo polila taka rdečica, da je skoro vse lice vtaknila v krožnik, da drugi ne bi opazili njene zadrege.

Cel čas je samo mislila: »ah če bi papa izvedel, moj bog kaj bo, če on kaj opazi« in naglo in hlastno je večerjala, da ne bi kdo videl pri njej kaj sumljivega.

In ravno ta njen molk jo je izdal.

Papa se je naenkrat obrnil na njo in jo vprašal:

»Kako pa, da si ti danes tako tiha?«

Kakor bi jo kdo nenadoma sunil, tako se je ustrašila in zopet jo je obšla sitna rdečica.

»Glava me boli«, je naglo odgovorila in zazdelo se ji je, da papa gotovo ve že vse.

»Kaj, glava te boli in ti mi nisi nič povedala«, jo je ljubeznjivo okregal papa. Teta in sestrična pa ste dostavili:

»Samo trudna si, Emica, od česa te naj boli glava?«

»Spat grem«, dejala je naenkrat in vstala od mize.

»Da, da srček moj, spat pojdi«, ji je pritrdil papa in jo spemil v njeno sobico.

Naglo se je slekla in zlezla v posteljo, papa pa se je usedel ob njeno stran in jo skrbno spraševal, če jo boli glava.

»Nič ni hudega, papaček, jutri bo že minilo«, ga je potolažila, objela ga krog vratu in ga poljubila na ustnice. In papa je sedeč na stolu položil svojo glavo na blazino poleg Emine kodrate glave, z roko pa jo je objel krog njenega vrata in poluglasno ji je govoril:

»Le zaspanč kaj moje dete, trudna si in zdrava se mi zjutraj zbudi.«

Emica je zaprla oči in še nikdar poprej ni tako živo čutila, kako ljubi svojega papo, ki je položil svojo glavo poleg njene, ki jo ljubi tako, kot jo ne bi ljubil nihče na svetu — ne Vladko, ne kdo drugi. Zbudila se ji je v srcu želja, da bi vedno ostalo tako, da bi živel vedno dobri, ljubi papa in da ona ne bi bila nakdar zaljubljena ne v Vladka ne v koga drugega. Le ne se zaljubiti nikdar in nikoli!

In pri tem sklepu je počasno, kakor najtanjša mrena obšla zaspanost njeno glavo in od tam vse njeno mlado telo in njen obraz se je veselo smehljalo in lepe sanje je že morala snivati, ko je papa počasi potegnil roko izpod njene glave, pogledal jo še enkrat s skrbnim očetovskim pogledom, poljubil jo rahlo na rožnate ustnice in po prstih odšel iz sobe.

In tiho, deviško nedolžnost je sanjala vsa polrazsvetljena sobica.

Nato se je pričelo razpravljati o najnujnejšem predlogu poslance Chiarija in tovarišev glede nagodbene predloga. Predlagatelj je v svojem utemeljevalnem govoru dejal, da je mogoče le dvoje: ali da se nagodbene predloge sprejme in s tem urede vsa gospodarska vprašanja ali pa se odklonijo in se s tem ustanovi vacuum, čigar konsekvence bi se izredno globoko zajedle v gospodarski dobrobit vseh stanov. Ni časa za nova razpravljanja, zato je treba zavzeti stališče k predstojajoči nagodbi. Vsak posameznik mora imeti pogum, da pove, ali glasuje za predloge ali ne; nevedno parlamenta je zavlačevati vso stvar, kar bi znalo imeti za posledico, da si vlada eventualno pomaga z absolutističnimi sredstvi. Končno je prosil govornik, naj se sprejme nujsnost njegovega predloga.

K. debati se je glasilo 21 govornikov proti in 60 za.

Poslanec Malik se je najodločnejše zavaroval proti temu, da bi se nagodba vtihotapila s pomočjo nujnega predloga in izjavil, da bodo Vse-nemci glasovali proti nujnosti in proti redlogu samemu. Kritiziral je nato posamezne določbe in nato udaril po krščanskih socialcih, ki so bili pri zadnjih volitvah najnvetnejši zagovorniki glasila »Proč od Ogrske«, danes pa izjavljajo, da bodo glasovali za nagodbo. Govornik je nato govoril o znani Benediktovi formuli in izjavil, da je pristaja brezpogojne ločitve banke. Njegova stranka bo glasovala proti nujnosti in meritumu in si pridruže, da bo stavila med meritorno debato primerne predloge. Končal je s klicem: Proč z nagodbo! Doli z njo!

Razprava se je nato prekinila. Glede draginje je bilo stavljenih na predsednika več vprašanj, pri čemer je prišlo do ostre kontroverze med socialnimi demokrati in nemškimi radikali.

Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 3. popoldne.

V krogih predsedstva se sodi, da v kljub velikim zaznamovanim govornikom ne bo trajala debata o Chiarijevem najnujnejšem predlogu in da bo čisto gotovo mogoče rešiti nagodbene predloge, proračunski provizorij in predlog glede sladkornega davka do 21. t. m.

Potrebno dvotretjinsko večino pri glasovanju o nujnosti upa vlada dobiti, in sicer z odborom dvanajstori-ce nemških strank, Jugoslavlani raz-en Hrvatov, strankami češkega Na-rodnega kluba, Italijani in Poljaki.

Načelniki klubov so imeli danes konferenco, v kateri so obravnavali o nagodbi. Predsednik Weisskirchner je predlagal, naj se dožene generalna debata o vsem kompleksu nagodbene predlog in tri specialne debate, prva o okvirnem zakonu in § 8, druga o kvoti in tretja o dalmatinskih železnicah.

Poslanec Kramář je predlagal, naj se kontingentira 48 govornikov tako v generalni kakor v specialni debati, da pride vsak klub in vsaka stranka do besede. Kontingentiralo se je 52 govornikov.

Sprejet je bil predlog Šusteršičev, naj se določi torek ob 11. dopoldne kot čas glasovanja o nujnosti nagodbene predloga.

Poročevalec Pergelt je nasvetoval, naj se glasuje pri okvirnem zakonu po paragrafi; predsednik Weisskirchner je obljubil predlagati zbornice, naj sprejme ta nasvet.

Svobodna agrarna zveza se je pečala danes z vprašanjem o saniranju deželnih finan-c in sklenila, da odpošlje na ministrskega predsednika deputacijo, da izve, v kolikem obsegu se namerava saniranje.

Kvota.

Budimpešta, 6. decembra. Finančni odsek državnega zbora je imel danes zvečer sejo ter razpravljajal o kvotni predlogi. Predsednik pl. Széll je izjavil, da je kvotna deputacija iz političnih vzrokov pritrčila kvoti, dasi iz gospodarskih in finančnih ozirov zvišanje kvote ni utemeljeno. Posl. Bizony je zahteval, naj se v odseku poroči sprejme opazka, da ako bi parlament sklenil gospodarsko ločitev od Avstrije, ne sme biti na deset let dovoljena kvota zapreka za tako ločitev. — Ministrski predsednik dr. Wekerle je izjavil, da je pač povsem umevno, ako prenehajo skupne zadeve, prenehajo tudi skupna bremena. — Trgovinski minister Kossuth je rekel, da bi bilo najbolje, ako bi neodvisna stranka stavila v parlamentu pogoj, da, ako pride strankin program do veljave, preneha ipso facto dogovor glede kvote in da naj potem ministrski predsednik izjavi, da je popolnoma naravno, ako prenehajo skupne zadeve, potem o kvoti niti govora ne more biti. — Potem je bila kvota sprejeta v splošnem in v podrobnostih.

Obstrukcija v ogrsko-hrvaškem drž. zboru

Budimpešta, 6. decembra. V političnih krogih se govori, da je predsednik Justh odsoten le zato, da se odločno nastopi proti hrvaški obstrukciji. »Az Ujsag« piše: »Neodvisna stranka hoče izrabiti odsotnost predsednika Justha v to, da provocira izjavo predsedstva ali sklep, da so hrvaške interpelacije izključene.«

Danes so tudi desidenti izjavili, da nikakor ne mislijo odnehati od odpora proti izjemnemu nagodbenemu zakonu. Položaj se je vsled tega zopet zelo poostiril.

Današnja seja je bila najburnejša, kar jih je bilo dosedaj. Madžari so hrvaške poslance neprestano pobalinsko psovali, a podpredsednik je Hrvatoma zaredoma odtegoval besedo. Hrvatje so klicali svojemu ministru: »Gosp. minister Josipović, podajte že vendar svojo demisijo? Zakaj dopuščate, da se pravice naše domovine na ta način teptajo z nogami?« Minister Josipović je sedel na svojem mestu, led ter ni mogel izpregovoriti besede. Govori se, da minister Josipović ne odobrava nasilnega postopanja podpredsednika Navaya proti Hrvatoma ter hoče izjaviti konsekvence, ako se tudi ban Rakodeczay izreče solidarnega z njim. Vsem hrvaškim govornikom je bila odvzeta beseda, češ, da k debati o poslovniki se sme govoriti le madžarsko. Za Hrvatse je zavzel rumunski poslanec dr. Maniu, ki je dokazoval, da Hrvatje niso odgovorni za zamotano situacijo. Veliko večja krivda zadene vlado, ki je zakrivila toliko političnih napak, da je položaj nezdružljiv.

Hrvaški poslanci so med sejo poslali predsedniku Justhu brzojavko, v kateri protestirajo proti nasilstvom podpredsednika Navayja.

Hrvaško-madžarski konflikt.

Budimpešta, 6. decembra. Hrvaški ban dr. pl. Rakodeczay je prišel danes v Budapešto ter imel daljše konference z ministrskim predsednikom in ministrom pl. Josipovićem. Po seji državnega zbora se je vršil ministrski svet, v katerem je ban razvijal svoj program za Hrvaško.

Nekemu dopisniku je izjavil ban, da je prišel v Budapešto zaradi priprav za saborsko zasedanje. O njegovi demisiji ne more biti govora. Vlade predloge in proračun dobi saborsko predstvo še pred 12. t. m. Ako bi hrvaško-srbska koalicija izjavila, da bo delala proračunu opozicijo ali ako predlaga nezaupnicovladiseta, kaj prečita drugi kraljevi reskript, skaterim se sabor razpusti.

Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 6. decembra. Zadnje čase so se začeli množiti atentati, kar dokazuje, da se je zopet oživilo ekstremno revolucijsko gibanje. Carska rodbina se vsled tega sploh ne preseli v zimsko palačo, temuč ostane tudi čez zimo v Carskem selu. Zaradi obravnave proti članom druge dume narašča razburjenje med delavci in dijaki. Mnogo oseb je bilo ponoči aretiranih. Delavci so se vrnili na delo, dočim vseučilišniki še vedno štrajkajo. Visoke šole je zasedlo vojaštvo.

Odesa, 6. decembra. Pri neki hišni preiskavi je bila snoči policija sprejeta z revolverji. Šest policajev je ranjenih. Pozneje se je v hiši razpočila bomba ter zrušila del hiše.

Revolucijsko gibanje v Perziji.

London, 6. decembra. V Tebrisu so se obnovili boji med konservativnimi in revolucionarnimi strankami. Bili so poulični boji, pri katerih je padlo mnogo oseb. Oblasti so brez moči. Turki izkoriščajo perzijske domače nemire ter prodirajo v okraju Baranduz nevzdržema naprej. Zadnje čase so zavzeli v tem okraju šest perzijskih vasi.

Kriza na Portugalskem.

Pariz, 6. decembra. Neki vplivni portugalski državnik je povedal pariškemu dopisniku o krizi na Portugalskem: »Ministrski predsednik Franco namerava deželi oktroirati volilni zakon, ki bi dal volilno pravico vsakemu državljanu, ki zna brati in pisati. Zbornica, ki se izvoli na podlagi novega volilnega zakona, dovede do ustavnih razmer. — Shod monarhistov dne 8. t. m. bo v privatni hiši, da ga ne bo mogla policija razpustiti. Ker je med monarhisti nastal razpor, se ministrski predsednik Franco najbrže zdrži na krmilu.«

Madrid, 6. decembra. Pretekli teden je prišlo v Lisabono iz Antverpna 50.000 pušk, več tisoč revol-verjev in nekaj topov. Pošiljatev je bila označena za klavirje.

Vstaja v Maroku.

Pariz, 6. decembra. Iz Tangerja je došlo poročilo, da je Mulej Hafid zopet zavzel Masagan ter se pomika s svojimi četami proti Casablanci, kjer vlada vsled tega splošen strah.

Marokanska plemena, proti katerim operira general Liautey, dobivajo z vsakim dnevom novih moči, tako da že štejejo 12.000 oboroženih mož. Nekatera plemena so generalu že ponudila, da se podvržejo, toda Liautey jih hoče najprej korenito kaznovati. Francoski oddelek 500 mož je zavzel po ljutem boju vstaško vas Arbal ter jo razdjal.

Resnica o Janezu Nepomuskem.

Ker je postala zadeva »svetnika« Janeza Nep. sedaj po znamenitem govoru prof. dr. T. G. Masaryka (v drž. zboru) aktualna, bi menda marsikdo rad zvedel resnico. Stvar ni preveč zamotana. Preštudiral sem v tej zadevi 1. epohalni spis Edvarda Reimanna v »Historische Zeitschrift« (izd. Sybel) 1. 1873. in 2. knjigo dr. Jana Herberna »Jan Nepomucký. Spor dějin českých s církví římskou«, 2. izd., 1893 v Praze. Izsledki so ti-le:

Neki dr. Johánek, alias Jan z Pomuka, generalni vikar praškega nadškofa, je umrl kot slučajna žrtev duhovniške »imunitete« 1. 1393.; namreč kralj Václav IV. ga je dal kot škofovega zaupnika mučiti ter naposled utopiti v Vltavi. O kaki izpovedni tajnosti — ne duha ne sluha, to se je dosti pozneje šele izmislilo. Omenjeni Johánek je bil notoričen oderuh. (»susurarius«). — Tako nam poroča k. a. t. o. l. zgodovinar V. V. Tomek »Dějepis města Prahy«.

Poročilo o smrti dr. Johánka zajemamo: 1. iz obtožnice nadškofa Jensteina zoper kralja Václava, poslano 1. 1393. papežu v Rim; 2. iz biografije omenj. nadškofu, ki jo je spisal 1. 1401. njegov kaplan; 3. iz meniha Beneša sodobne kronike; 4. iz obtožnice zoper Jana Husa iz 1. 1409. — Niti eden teh virov ne črnhne besedice o tem, da bi bil Jan z Pomuka izpovednik ter da bi bil utopljen zaradi ohranitve izpovedne tajnosti. Le preprosto ljudstvo je govorilo nekaj takega. Prvikrat beremo o teh govoricah šele v spisu dunajskega nemškega profesorja Ebendorferja, 1. 1452.: »ut fertur«, t. j. »kakor gre glas«. V čeških virih pa nahajamo to bajko šele za časa kralja Jurija Poděbradskega, v sredini 16. stoletja.

Zloglasni jezuit (res je zvit!) A. Balbin je hotel doseči kanonizacijo Jana z Pomuka z izmišljenimi pravljicami. Dokazano pa je, da se je ta postenjak vedoma lagal ter zgodovinsko resnico kosmato pačil.

S Češkega so spravili zadevo v Rim, da bi si prislepili narodnega (domačega) svetnika.

Leta 1721. je bil dr. Johánek proglašen za »blaženega«; a to je bilo še premalo; »höher, Peter!« je bila deviza zelotov. — V kanonizacijskih aktih se je konstatiralo, »da tisti generalni vikar Jan, ki so ga utopili 1. 1493., ni svet ter da se ne sme zamenjati z onim Janom, ki je bil baje izpovednik kraljice Ivanke in je bil baje utopljen deset let prej« (kakor vemo, ni poslednji nikoli živel!) Leta 1729. je proglasil papež Benedikt XIII. Janeza z Pomuka, »magistra praške univerze, izpovednika kraljice Ivanke, utopljenega 1. 1383. zavoljo izpovedne tajnosti«, za svetnika — torej nota bene, osebo, ki ni nikoli živel!

Menih Elija Sandrich (pater Atanazij) je dokazal 1. 1747., da je živel samo ena oseba »Jan z Pomuka« in da je bil ta mož utopljen 1. 1393. (ne 1383.). Toda spis se ni smel objaviti. Gelazij Dobner piše 1. 1784., da se je pripetila pri kanonizaciji pomota v oseb. Slavist Jozef Dobrovský se izraža 1. 1787. tako: »Gröber kann man sich doch nicht irren, als wenn man eine Person, die nicht einmal je gelebt hat, als heilig erklärt« (»Literarisches Magazin von Böhmen und Mähren.« Te besede so bile odločilne, epohalne.

Katoliški Staročeh J. Šole piše prav mirno (v spisu »Narodnost in njen pomen v javnem življenju«, 1. 1882.): »Mitični Janez N.« je »izmišljotina«; in »novega svetnika so narodumetno veppljali!«

Dr. J. Herben zaključuje svojo jako objektivno, dostojno in mirno pisano knjigo tako-le: »Med izobraženci nisem našel niti enega človeka, ki bi znal češko zgodovino ter vkljub temu veroval v svetost Jana z Pomuka;« spakuj: ani jedineho člověka!«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. decembra.

— Poslanec Hribar je dobil s Poljskega še to-le brzojavno zahvalo: L v o v, 5. decembra. Dragim bratom

Slovenecem pošiljamo srčne izraze zahvale za solidarni protest proti politični brezpravnosti. »Związek chrześcijański - narodowy.«

— Nemec, načelnik ljubljanske postaje? Kakor smo že včeraj poročali namerava ravnateljstvo južne železnice na izpraznjeno mesto postajnega načelnika imenovati Nemca Witzmanna, o katerem je splošno znano, da ne razume niti besedice slovenski. Že dosedaj so morali uslužbeneci ljubljanske postaje pretrpeti marsikatro bridko krivico, a kaj bode šele tedaj, ako res pride Witzmann v Ljubljano, ki je znan že iz prejšnjega službovanja v Ljubljani kot strasten sovražnik Slovencev?! — Za danes opozarjamo le merodajne faktorje, osebo to pa g. poslance Hribarja na ta nameravan atentat na slovenske pravice ter jih prosimo, da nemudoma store potrebne korake, da se to imenovanje prepreči. Ta bi bila lepa, da bi načeloval ljubljanski ostaji Nemec, ko imamo toliko izvrstnih kvalifikovanih slovenskih železniških uradnikov, ki morajo v tujini mirno gledati, kako jim tujece pred nosom odjeda kruh.

— Divjo gonjo so vprizorili klerikali po svojih listih proti onim naprednim slovenskim poslancem, ki so v parlamentu glasovali za Schrammlov in Rennerjev nujni predlog proti vladajoči draginji. V tej svoji gonji sleparijo javnost z notorično lažjo, kakor da bi bila imenovana nujna predloga naperjena proti kmetu in kakor da bi bila naravnost proračunjena v to, da bi upropastila kmetijski stan. Pred par dnevi smo v posebnem članku osvetlili ta klerikalni maneuver ter pokazali, da je Rennerjev predlog stavil le take zahteve, ki so največje važnosti tako za kmeta, kakor za ves srednji stan. Na dotični naš članek je »Slovenec« previdno molčal, da si smo mu zalučili v obraz očitanje, da je grdo lagal, ko je trdil, da sta omenjena nujna predloga nameravala škodovati kmetu in ga spraviti na rob gospodarskega propada. Gospodje so to očitanje mirno vtaknili v žep v svesti si, da so res grdo lagali, ko so pisali, da spravljajo nujni predlogi, ki zahtevajo državne podpore kmetijskim zadrugam in znižanje davka na užitnino, sladkor, petrolej itd., v nevarnost kmetijski stan. No, to jih čisto nič ne ženira, da bi ne ščuvali naprej proti naprednim poslancem baš radi glasovanja o imenovanjih nujnih predlogih, dasi bi slovenske narodne koristi naravnost zahtevale, da bi vsi slovenski poslanci brez razlike strank glasovali za-nje. »Slovenec« pa se postavlja, kakor da bi klerikalni poslanci storili junaško dejanje, ter se celo baha, da so vsi klerikalni poslanci, »kakor en mož glasovali« zoper Schrammlov in Rennerjev predlog. Toda v tisti sapi, ko napada napredne poslance, da so glasovali za predloge zoper draginjo, se laže, da so klerikali kot »en mož« nastopili proti tem predlogom. Dejstvo je namreč, da sta se pred glasovanjem odstranila dr. Krek in Gostinčar. Laž je torej, da bi bil klerikalni klub »kot en mož« nastopil pri glasovanju. Čemu to prikriva »Slovenec«, zakaj ne napada tudi Gostinčarja in Kreka?

— Napadalec posl. Hribarja se je pridružil tudi glasilo tiste stranke, ki hoče s svojimi nejasnimi in zmedenimi idejami »preporoditi« slovenski narod. V bratski slogi s »Slovencem« napada listič poslanca Hribarja med drugim tudi radi tega, ker je podpisal nujni predlog poslance dr. Hlibovicega glede reforme uprave. Dotično zadevo smo že pojasnili, a vkljub temu se dela »Slovenec« časnikarski bratec docela nevednega, seveda z namenom, da tem lažje spravlja v slabo luč delovanje poslance Hribarja. Konstatujemo torej vno-vič, da je poslanec Hribar podpisal dr. Hlibovicega nujni predlog že dne 4. julija, ko še parlamentarni položaj ni bil razbistren. Dasi je bil predlog vložen kasneje, kakor je bilo prvotno nameravano, vendar poslanec Hribar ni svojega podpisa preklical, ker mu je bilo znano, da je ta predlog, kakor tudi predlog posl. Kaline in Lisega podan itak prekasno, da bi mogel zavirati pravico o nujnem predlogu glede nagodbe ter glede belokranjske in dalmatinske železnice. Tako stoji stvar, kdor piše o nji drugače, zlobno zavija!

— Pri anketi o draginji živil je izpovedal tudi g. poslanec F. Povše svoje mnenje. Kot veren agrarec seveda ni mogel priznati, kar je danes vsakemu jasno, da je visokim cenam mesa vzrok v prvi vrsti zabranitev uvoza cenene živine, katere v gotovih državah, kakor v Srbiji obilujejo. Tudi tega ni povedal, da so s tem tepeni z drugimi konsumenti vred mali kmetovalci, koristi pa da imajo veliki posestniki, ki se pečajo v velikem obsegu z živinorejo. Segel je kot ekspert po hvaležnem subjektu — po mesarjih, češ, ti edini so krivi, saj so padle cene živini. Pri tem pa ni povedal, da po naših sejnih poberejo

tuji trgovci vso boljšo živino po cenah, ki je naši mesarji ne zmorejo. Zgodil se mu je pa še neprijeten lapsus, da je govoril o sedanjih cenah za meso navajal, v kako zadovoljnost mornarične uprave prodaja klerikalna »Zadružna zveza« teden za tednom veliko število govejv živine v Pulj. Če klerikali sami z vso silo tirajo klavno živino iz dežele, uvoza pa n edovoljujejo, potem gospod ekspert, umemo, zakaj se meso v Ljubljani ne prodaja cenejeje. Naj bi klerikalni mešetarji ceneno živino rajše privoščili nam domačim konsumentom. Evviva la patria!

— Torej smo vendar prav imeli! Pred nekaj meseci se je združilo nekaj spodobnih elementov v Ljubljani, da bi vrgli diktatorico, gospo Kosovo iz ljudske kuhinje. Koliko se je takrat vpilo, in posebno nam se je očitalo, da se hočemo znositi nad klerikalno stranko ter ji iz političnih nagibov iztrgati trdnjavo na starem strelišču. Mi smo odkritosrečno povedali svoje razloge: da smo nastopili, ker nečemo, da bi bila ljudska kuhinja še dalje molzna kravica nenasitne gospe Kosove. Pa vzlic temu smo propadli, ker se je deželna vlada postavila kot straža pred gospo Kosovo in ker tudi slavni mestni magistrat ni imel poguma, gospe diktatorici pokazati svojih zob. Kosulja je zmagnala, ostala je pri skledi ter pojedala revnim dijakom, kar so jim podarile dobrotljive roke! Naš nastop pa je le imel nekaj vspeha! V odbor ljudske kuhinje je prišel pošten mož, ki svoje prepričanje — katero pa oblikovat ni naše prepričanje — vsikdar značajno zastopa. Takoj je sprevidel, kako da so reči v ljudski kuhinji, da namreč gospa Kosova grabi v svoj jerbas in da na škandalozen način izpodjeda uboge dijake. Ta — nota bene klerikalni — odbornik je gospe Kosovi očitno in tudi pred sodiščem povedal, da nosi polne košare iz ljudske kuhinje v svojo hišo, da porablja za kuhinjo nabrani denar, da se vozi na stroške zavoda na Dunaj in da si naj na svoji novi hiši zapiše: ne kradi! Gospa Kosova je vse to, — kakor krompir, repo in zelje iz ljudske kuhinje — vtaknila v svoj žep ter ni tožila. Ostala je pa še vedno pri ljudski kuhinji, tako, da je — ako se smemo zanesti na besede odbornika dr. Janežiča — še vedno v položaju, da vlačí polne košare iz ljudske kuhinje v svojo hišo, da še vedno lahko porablja zase denar itd.! Vsak objektivni človek nam bo pripoznal, da so to škandalozne razmere, posebno, ker se gre za zavod, ki ga vzdržuje javna milodarnost. Kakšne morajo biti knjige pri ti ženski! Večjega javnega pohujšanja si ne moremo misliti, kakor je ta ljudska kuhinja z gospo Kosovko! Ali naj ljudska kuhinja še dalje ostane gnezdo korupcije? Ali se revnih dijakov nihče ne bo usmilil? Kje pa ste vendar oblastni, cesarske in necesarske? Če kak izstradan delavec defravdira grošek, ali če kak berač ukrade kako zemljico, takoj sta oba na zatožni klopi in sodnik in državni funkcionar, oba rohnita, da se zemlja trese! Samo gospa Kosova ima svoj posebni privilegij, tako, da ji sme odbornik ljudske kuhinje energično v obraz zabrusiti: ne kradi! Oblastni je pa spe, kar bi se morda niti na Turškem ne zgodilo! Pravi škandal!

— Več resnobe pri naši justici. Nam se ne more očitati, da nismo v boju za javne koristi do skrajne meje lojalni. V tej svoji lojalnosti ne prijavljamo vseh slučajev, ki so nam s tega ali onega polja, o tej ali oni politični osebi na razpolago, dasiravno dotični dogodki kriče po javnosti. V interesu naše justice, osebito naše kazenske justice, ki mora biti v prvi vrsti resnoba in v zvišena nad vsako vsakdanjostjo, pa moramo pribiti sledeči dogodek. Pri nekem kazenskem sodišču na Kranjskem je bil pred okoli dvema mesecema obsojen ljubezenski par radi dejanja, pri katerem kazenski zakon izključuje in prepoveduje javnost. Fant je bil z obsojbo zadovoljen, ker se zoper njo ni pritožil. Pač pa se je pritožilo dekle. Zadeva je torej prišla na vzkliono sodišče, sestojече iz štirih sodnikov. Poslušajte, kaj se je sedaj zgodilo! Vzkliono sodišče je poklicalo tega obsojenega fanta k razpravi in ga zaslišalo kot prič. Sodišče je torej zaslišalo fanta v lastni stvari, in sicer ne le kot obdolženca, ampak že obsojenca, za prič. To postopanje osebuje tako kričeče kršenje zakona, da smo ga primorani spraviti v javnost. Resnično je potem apelni senat oprostil dekle in še tega fanta od prestopka radi javnega pohujšanja. Recimo, da se sedaj temu fantu dokaže, da pred apelnim senatom ni pričal resnice, ga vendar noben avstrijski sodnik ne more obsoditi radi krivega pričevanja, ker je fant »pričal« v nepremagljivi sili — noben obtoženec namreč ni primoran svoje krivde pripoznati.

Pri prestopkih odločuje, kakor znano, vzkljeno sodišče kot zadnja instanca. S kakšnim zaupanjem naj se pa stranke zatekajo k vzkljenemu sodišču? Torej, poklicani gospodje, veš resnobe pri justici!

— **Služatelji ces. in kr. živino-zdravniške visoke šole na Dunaju**, ki se že dolgo, a brez vspeha trudijo, doseči od naučnega ministrstva doktorski naslov, so pred kratkim zopet vložili na slavno ministrstvo prošnjo, opiraje se predvsem na sledeča dejstva: Na živinozdravniških visokih šolah vseh kulturnih držav, tako v Nemčiji, Švici, Franciji Italiji itd., je dana absolventom prilika, biti promovirani »Dr. vet. med.«. V preteklem letu se je podelil doktorski naslov absolventom živinozdravniške visoke šole v Budimpešti, le Avstrija se še obotavlja, pripoznati veterinarcem, od katerih se ob vstopu na visoko šolo zahteva istotako zrelostno izpričevalo, kakor na drugih visokih šolah in ki morajo najmanj devet semestrov naporno študirati, priznati naslov doktorja, dasi jim ga že dalj časa obljublja in dasi bi s tem ne storila ničesar drugega, nego priznala, da velja zakon: »neenaka pravica za vse« v obeh drž. polovicah. In slednjič, če je mogel ogrski minister predložiti postavo o doktorskem diplomu veterinarcev v sankcioniranje ogrskemu kralju, zakaj bi ne mogel avstrijski minister storiti istega avstrijskemu cesarju? Ali mar smatra avstrijske učne zavode manj vrednim od ogrskih?

— **Kaplanska mogočnost**. V torkovi številki smo povedali, da je krajni šolski svet v St. Vidu nad Ljubljano na kaplanov predlog sklenil z večino glasov, da se nadežuje Zirovniku prepove vsako nezavedano poučevanje v šolskih prostorih. Kako nespameten je ta sklep, bomo že še povedali. Danes konstatujemo, da se je zdel nespameten tudi dvema možema iz naroda. Glasovala sta proti predlogu gg. krajni šolski nadzornik Jos. Matjan iz Vižmarjev in Albert Vodnik iz Podutika. To je pa kaplana Zabreta tako vzešlo, da je kar vpil nad Vodnikom, češ, kdor ni za ta sklep, ta tudi ni za v krajni šolski svet ter naj kar odstopi. Torej kaplan, ki je v fari od danes do jutri, kakor kak dninar v farovžu, podi iz krajnega šolskega sveta moža, ki živi med občani toliko zaupanje, da sta ga pri zadnjih občinskih volitvah volili obe stranki v občinski odbor! — To je pač malo prevelika mogočnost, katero naj si moške zapomnijo za vselej. Seveda bi bilo kaplanu, župniku in Klanfarjevemu Tonetu ljubši ponižni in nerazsodni reveži, ki bi se po trebuhu plazili okoli njih. Pa jih bo vsak dan manj takih revežev, četudi jih love s hranilnico in posojilnico v svoje mreže!

— **Nezaupnica škofu Naglu**. Občina Dolina pri Trstu je se 30. novembra sklenila: »Zastop občine Dolina protestira najodločneje proti postopanju tržaškega škofa in njegovih duhovnikov proti »Edinosti« in proti slovenski narodnosti sploh ter mu izreka popolno nezaupanje. Vabi tržaškega škofa, da svoje ukaze in navodila v tem oziru preklicuje. Ako bo cerkev tega postopala z nami, smotiljenji Boga moliti brez takih duhovnikov, ker mi zahtevamo duhovnike, ki bodo z nami čutili in bodonašena narodnost. Županstvu se nalaga, da ta sklep priobči na pristojnem mestu.« Iz tega značilnega sklepa se vidi, kake sado ve bi mogla roditi med istrskim ljudstvom struja, ki jo hoče inavgurirati Naglova okrožnica. Karakteristično pri vsem tem je, da prvi tak pojav prihaja iz občine, proti kateri je bilo naperjeno ríemanjsko gibanje, ki je dalo povod večkrat omenjeni okrožnici.

— **Za gospodinjstvo šolo v Celju**, ki jo mislijo ustanoviti tamošnji šolske sestre pod patronanco vikarja Goriška in pod okriljem »katoliškega podpornega društva« že pobirajo, tako se nam piše, prispevke križem slovenskega Štajerja in zadnji »Slovenski Gospodar« že prinaša prvi seznam dosedanjih darovalcev. Med temi zasledimo imena, katerih imejteljev doslej nismo poznali v toliko, da bi jih bili smatrali kot pospeševalce klerikalnih namer. — Kako pa postopajo klerikalci naprednim institucijam? Bodimo vendar dosledni, ne osmešimo se ter ne dajmo se nasprotnikom napredka pod zob!

— **Kriza v celjski bolnišnici?** Piše se nam: Skandalozno vedenje upravitelja celjske deželne bolnišnice, Smartschana, je povzročilo med uslužbenici tega zavoda pravo revolucijo. — Znano je, da je par dolgoletnih služabnikov Smartschana kar hipno odsvolil, to pa le zato, ker so v znani umazani njegovi aferi, pred sodišče poklicani, izpovedali resnično,

kakor je bila to njihova dolžnost. Seve Smartschana to ni bilo po godu. — Odslovljenici so se pa pritožili na deželni odbor v Gradcu in upamo, da bože tisti upraviteljevo nepravilnost po svoje ublažil. — Splošno se govori, da so se usmiljene sestre izjavile, da nikakor več ne morejo in tudi ne bodo dalje službe opravljati, ako se čimprej upravitelj Smartschan ne — odpravi. Tudi zdravniki so proti Smartschanu. Videti hočemo, kaj ukrene naš slavní deželni odbor. — Vsekakor pa je Smartschan v Celju v bodoče nemogoč!

— **Slovenski Gospodar** prihodnje leto ne bo imel več priloge »Naš Dom«, ki bo izhajal kot samostojen list vsakih štirinajst dni. Tako poroča »Slovenski Gospodar« sam. Spodnještajski Slovenci bodo imeli torej z novim letom en list v poneumnevanje našega ljudstva — več!

— **Profesorska vest**. Učitelj telovadbe na tukajšnji realki g. profesor Franc Brunet je pomaknjen v IX. čin. razred.

— **Odlikovanje**. Inženir gospod Oskar Smrekar v Manhajmu je dobil red železne krone III. razreda.

— **Iz gledališke pisarne**. Nocoj (par) se uprizori izvrstna noviteta »V somraku«, rodbinska drama v treh dejanjih, spisal Adolf Robida. Glavne vloge so v rokah dam: Boršnikove, Danilove in Kreisove ter gospodov: Dragutinovića in Nučiča. — Za torek (nepar) se pripravlja Ibsenova »Nora« kot častni večer o priliki petindvajsetletnice umetniškega delovanja gospe Boršnikove.

— **K motilci »Nora«** v večeršnjem »Narodu« je kot dan jubilejne predstave naveden 8. decembra. To je pomota: predstava bo 10. t. m.

— **Ob priliki 25letnice gledališkega delovanja g. Ignacija Boršnika** se bo igrala v torek 10. t. m. na zagrebškem gledališču najnovejšo delo Karla Schönberrja »Zmaja«. G. Boršnik igra starega Grutza.

— **Gosp. Stanislav Jastržebaki** nastopi vsled govora zagrebške in ljubljanske gledališke intendantne dne 13. t. m. v Zagrebu kot Lancetot v »Punčiki«, ker je tamošnji tenorist nenadoma pobegnil.

— **Koncert sester Černijekih**. Jutrišnji koncert s avnoznanih ruskih umetnic sester Černijekih je pravi umetniški dogodek v našem mestu. Kritiki lista »Triester Zeitung«, znan po svoji strogosti piše o koncertu, ki se je vršil 4. t. m. v Trstu tako le: »Virtuozinja na klavir Vera Černijekova si je ustvarila slavo ne le na Ruskem, ampak po vseh velikih mestih Evrope. Njeno ime se imenuje poleg najboljših in, ako je komu dana prilika, kakor včeraj našemu muzikalnemu kritiku, da primerja njeno sviranje z onim prvih veličin, pa zares zbudi Vera Černijekova pri njem največje začudenje. Dosegla je ono najvišjo stopnjo tehnike, s katero šele pridobi umetnik popolno svobodo, da se ves vtopi v interpretacijo skladbe. Gospa Černijekova pridaje svoji igri silo in veličastnost; ali to ni le gola čudovita fizična sila, ampak obenem tiči v tem intenziteta duševne enerzije, ki povzdigne njeno igro nad eleganco kakoga d'Alberta, ženi alnostjo kakoga Busonija, učenostjo kakoga Bülowa in spominja na Rubinstein, ki ga nihče ne pozabi, kdor ga je kdaj slišal. Ona je bila Grunfeldova učenka na Dunaju, ali mojster je zbudil v njej prav levinje, ki v njem samem rednično ne živi. — Obenem z njo smo slišali njeno kot pevko slavno sestro Nadeždo. Čudoviti zvok njenega kontra alta ob svojem veličastnem obsegu in še bolj globločina njenega čustvovanja si osvoji gotovo kar na mah naše občinstvo, ki je tako dojmljivo za lepo petje.« »Edinost« z dne 5. t. m. piše: »Ko pišemo te vrste, stojimo še pod kolosalnim vtiskom koncerta; še nam donita po ušesih glasba in petje, ki smo jih slišali. Najprej nam je konstatirati, da sta umetnici v polni meri opravili dober glas, ki ju je spremljal ter jima sledil povsod po Evropi, kjer ste nastopili. Gospa Vera Černijekova stoji pač na vrhuncu umetništva na klavirju in po vsej pravici so jo na Dunaju primerjali z Rubinsteinom, dočim so jo v Pragi nazvali Kubelikom na klavirju, nad katerim vlada uprav neomejeno. Z občudovanja vredno sigurnostjo speja tako nedosežno umetnost v izražanju najkrepkejših in najnežnejših glasbenih učinkov, da je poslušalec kar omamljen. Ona proizvaja iz klavirja naravnost neverjetno obilico glasov, kakor da bi imela ne dve, nego štiri roke, pri tem pa obvladuje najtežje polifonske pasaje s sigurnostjo, ki se jim mora vsakdo diviti. Uspeh gospe Vere Černijekove je bil popoln, a navedeno občinstvo jo je nagradilo po vsaki točki s burnim aplavzom. A tudi sestra Nadežda je imela s svojim v istini fenomenalnim glasom, kakor ga označujejo kritiki iz drugih mest, ne manjši uspeh. Ta umetnica

se ističe s silnim, ali vendar s baržunasto mehkim glasom. Polno kakor iz orgel done njeni globoki glasovi, dočim se visoki glasovi odlikujejo s nenavadno silo in čistostjo, pri vsem pa smo občudovali svonost intonacije. Iz najvišje sna umetniške srčnosti do najnižje lege, ne da bi trpela čistost in polnost glasu, ne da bi se glas pri tem prelomil. Kar poudarja tej umetnici neko posebnost, je njen živahen temperament.

— **Sestri Černijekih** ste imeli v sredo v Trstu v »Sobillervereinu« velikanski vseh. Tržaška kritika slovenska, nemška in italijanska jih slav, kot izredno veliki umetnici. Nocoj pa sestra bresplašno sodeluje v tržaškem »Narodnem domu« v koncertu, ki ga priredi podružnica Ciri-Metodove družbe za Gregorčičev spomenik. Tolika je naklonjenost slovenskih umetnost napram slovenskemu narodu! V Ljubljani, v središču Slovencev, pa bodele imeli najbrž slabo obiskan koncert, ker se za slovensko umetnost občinstvo ne brga in rajši sahaja v nemško gledališče. Prav lepe razmere v ljubljanskem slovenskem občinstvu! Vstopnice je dosedaj še prav malo prodanih. Skandal! Jutri na koncert slovenskih umetnic, kdor čuti slovensko!

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** nannanja, da je nabiralnik gostilne »Fajdigove« v Sodražici nabral in odpisal »Rbniški podružnici« 30 junija 1907 40 K, na vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda pa 30. septembra 1907 44 K 50 v. in 29. novembra 1907 32 K. Skupaj je tedaj nabral ta nabiralnik 116 K 50 vinarjev, torej je preplačan prvi stotak s 16 K in 50 v.

— **Vabilo na pristop k uradniškemu stavbnemu društvu v Ljubljani**. Ustanovilo se je pred 14 dnevi »Uradniško stavbno društvo v Ljubljani reg zadruga z omejenim poroštvom«. Namen društva je preskrbovati članom primerna in cenena stanovanja ali omogočiti jim ustanovitve svojega domova. Član lahko postane vsak javni in zasebni uradnik. Pristopnina znaša 4 K, delež 200 K, ki se plačuje tudi lahko v mesečnih obrokih. Ker vlada obljublja podpiranje takih društev in se je tudi od drugih strani nadejati podpor v društvene namene, je sedaj na uradništvu, da s mnogobrojnim pristopom omogoči uspešno delovanje tega društva. Pristopne izjave sprejemajo načelniki organiziranih uradniških društev in tačasni predsednik odbora Ivan Plantan, notar v Ljubljani.

— **VIII. tehnovalno razstavo** slik fotografuv-amaterjev priredi odsek »Slovenskega planinskega društva« v soboto 14. decembra t. l. ob 8. zvečer v restavraciji »Narodnega doma«. Ob tej priliki bode tudi predaval dr. A. Švigelj o Jalovcu in Razorju ter o ženski veleturi. Razstava bo občinstvu odprta tudi še 15. dec. ves dan. Gospodje amaterji se prosijo, da pošljejo za razstavo namenjene slike vsaj do 12. decembra odboru »Slov. plan. društva«.

— **Mestna planina** nas prosi, da prijavimo to-le pojasnilo: »Razni odjemalci se v zadnjem času pritožujejo, da je plinova luč slaba in nezadostna, ter domnevajo, da je temu kriva slabejša kakovost plina. Temu nasproti se konstatuje, da se je baš sedaj, ko so se postavili v plinarni novi, obširnejši in modernejši aparati, kakovost plina dokajboljšala, pač tiči vzrok slabe luči po nekaterih delih mesta v tem, da so postale celi za narali večerni konzum pretesne. Čevno omrežje se bode prihodnje leto na raznih krajih nadomestilo z večjimi cevmi. Letos tega dela ni bilo mogoče dovršiti, ker se je v prvi vrsti morala razširiti tovarna na Reševji cesti.

— **Opozorjamo na »Slavčev« zabavni večer**, ki se vrši jutri v nedeljo 8. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma«.

— **V pokritje deficitu pri »Glasbeni Matici«** je poslal g. dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani 20 K neke kazenske poravnave.

— **Skupna shajanja mešanega zbora »Glasbene Matic«** je v ponedeljek, 9. t. m. ob pol 8. uri zvečer.

— **Skupščina »Zveze slovenskih pevskih društev«** se vrši, kakor je bilo že naznanjeno v Ljubljani v nedeljo, dne 29. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani »Glasbene Matic«. Slavna pevska društva se vljudno naprošajo, da dokažejo vsaj do 18. t. m. s dopisom »Zveze« z dne 20. novembra t. l. vpslane vprašalne pole in sploh utrežejo zahtevam upravnega odbora »Zveze«, ki so v imenovanem dopisu natančneje navedene. Slavna pevska društva še enkrat opozarjamo na koncert »Zveze moravskih učiteljev« (50 deških učiteljev-pevcev z Moravskega) ki se vrši ta dan ob 5. popoldne. To bo izredna prilika, ki bi je noben pevec ne bi smel samuditi. »Zveza« bo imela za odposlance skupščine in pevce

sploh nekaj sedežev rezerviranih; oglasiti pa se je sanje v kratkem, ker se vstopnice prično že v ponedeljek prodajati. Upravni odbor »Zveze« je v svoji zadnji seji snikal oeno partituro Adamičeve skladbe »Notranjska« na 25 h ako se narači več partitur. Onim pevskim društvom pa, ki si hočejo prirediti sami glasove, se dovoli prepis.

— **Simon Gregorčičovo javno kejljanico in čitalnico** v Vegovih ulicah št. 2 je obiskalo tekem preteklega tedna, t. j. od 30. nov. do 6. dec. skupno 547 čitateljev. Povprečni obisk je znašal po 79 oseb na dan.

— **Zalaznikov nabiralnik »angelček«** je poslal družbi sv. Cirila in Metoda zopet 17 K 40 v., vsega skupaj letos 117 K 40 v.

— **Umrl je po dolgi bolezni** Fran V. E. grof Lichtenberg, star šele 25 let. Še ob zadnjih volitvah za drž. zbor se je dal, močno bolan prepeljati na volišče, da je glasoval za župana Hribarja. N. v. m. p.!

— **Trnovski Miklavž** ali Miklavžev večer, ki ga je priredilo Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo v Steinerjevi dvorani, se je obnesel izborno. Udeležba je bila ogromna; mnogo rodbin je moralo oditi, ker ni bilo prostora. Sv. Miklavž v spremstvu Sv. Antona, dveh angelov, Fausta in Mefista ter štirih peklenskih, vsi v prekrasnih kostumih in ob čarobni razsvetljavi je očaral velikansko množico krakovskih in trnovskih otrok. Nihče ni šel brez darila domu. Čaroben oder je postal dekorater Pleško, izborni čveterospev (Lumbar, Štamcar, Rus in Pintar) je povečal vso veselico, krasni dobinki so zadovoljili vsakogar, tako da se nihče do predpisane policijske ure ni ganil s prostora. Društvo izreka tem potom vsemu občinstvu zahvalo na obisku.

— **Miklavžev večer političnega, gospodarskega in izobraževalnega društva za »Vodmatski okraj«** je bil dne 5. t. m. ob izredno veliki udeležbi članov in občinstva v gostilni gospe Ane Babnikar v Zalokarjevih ulicah. Krasno napravljeni Miklavž v spremstvu še krasnejših angelčkov, M-fista in parkelnov je nastopil prvič ob 7. zvečer. Pri tem nastopu je bilo obdarjenih 23 otročičev revnih družin vodmatskega okraja z gorko zimsko obleko ter čevlji. Društvo je obdarilo te reveže šolarčke iz prebitka, ki ga je imelo pri Martinovi veselici in tudi s prostovoljnimi deneski požrtvovalnih članov. Veliko so pripomogle k temu tudi gospe in gospodične vodmatskega okraja, ki so napravile za deklice brezplačno obleke ter tudi sodelovale pri Miklavževem nastopu, za kar jim gre najsrčnejša zahvala. Po obdaritvi se je zahvalila Miklavžu v imenu vseh obdarjenecv in obdarjenk ter njih roditeljev obdarjenka Leopoldina Losej, 9 letna hčerka mitniškega paznika v mičnem in v sroce segajočem govoru. Pri drugem nastopu Miklavža in njegovega spremstva ob 8. so bili otroci obdarjeni z darovi starišev, gospe gostilničarke ter tudi deloma društva. Kliče mo društvo: »Le tako naprej!«

— **Služba božja na ljubljanskem gradu**. Mestna občina ljubljanska je dala v zadnjem času zgodovinsko kapelico sv. Jurja na Gradu vestransko prenoviti in osnažiti. Ker je tudi preskrbljeno za potrebno cerkveno in mašno opravilo, je prirejena kapelica tako, da more zopet služiti svojemu namenu. Vseled tega se bo z dovoljenjem knezoškofjskega ordinarijata po dvanejstletnem premoru prihodnji ponedeljek zopet pričelo redno maševati v tej kapelici.

— **Kako se nabirajo prispevki za nove cerkve?** Salezijanci na Rakovniku pri Ljubljani bi radi imeli monumentalno cerkev, za katero berajo na vseh koncih in krajih. V ta namen so izdali knjižico, v kateri pumpajo, da se kar kadi. Na peti strani stoji: »Kdor daruje eno krono za svetišče Marije, pomočnice kristjanov, na Rakovniku, ima pravico poslati svoje ime in skupno z imenom kako prošnjo ali zdihljaj. Ta imena, prošnje in zdihljaji se bodo prepisala z neizbrisljivim črnilom na pergamentne liste in se vdelala v stene novega tabernaklja pod belo svilo, ki pokriva notranjšče tabernaklja. Le bela tenka svila bo ločila vaša imena, zdihljaje in prošnje od Jezusovega ljubeznivega sroa. (Kaj pa, še pošlje kdo samo zdihljaj? Op. ur.) Za 500 kron se vsaka ime ustanovnika v marmornato ploščo v bližini velikega altolja, za 400 K se vsaka ime na četrtem, za 300 K na tretjem, za 200 kron na drugem, za 100 K na prvem stebri v svetišču. Za 200 K pride ime darovalca na spovednico, za 300 kron na obhajilno mizo, za 120 K na večno luč.« Za denar se pride torej v tabernakelj in potem v nebesa. Bred denarja pa v peklu!

— **K vprašanju telegrafskih pristojbin**. Potem ko so že delj časa prihajale sporadične vesti o potrebi zvišanja poštnih pristojbin iz ofcialnih krogov, je lansko leto proti koncu poletja naenkrat razveselilo

trgovinsko ministrstvo javnost s malotlačljivo novico, da se morajo zvišati ne le poštné pristojbine, marveč tudi naročnina pri telefonu. Nastal je živahen odpor po celi Avstriji zlasti zaradi telefona. Nevoljo je zbujala zlasti okolnost, da je bilo sklicevanje na potrebo višjih dohodkov pri poštni upravi zaradi zvišanja prejemkov v ostrem nasprotju s jako ugodnim položajem državnih finan. Ugodnost državnih finan je naslednje leto celo napredovala, zakaj znani so izredno sijajni računski zaključki. V petek 6. decembra t. l. so prinesli časopisi vest, da se je lansko leto izdana odredba o telefonskih pristojbinah, ki je šele julija meseca stopila v veljavo, izpremenila in da so se pristojbine znižale. Oglejmo si to »znižanje« za Ljubljano. Ljubljana je uvrščena po številu naročnikov v V. razred, in ima sledeče tri stopnje po intenziteti uporabe telefona: stopnja A = 215, B = 180, C = 145, telefon v stanovanjih = 130 K. Po pravkar izvršeni izpremembi so pa v tem razredu, ki velja za Ljubljano, ostale prav te pristojbine za splošni promet. Če je določeno, da se poslovni telefoni pri izdajateljih časopisov uvrste vedno v stopnjo C ne glede na intenzivnost porabe telefona, je za razmere v Ljubljani tudi to »znižanje« na papirju, ker je notorično, da so redakcije po večini le klicane, ne pa klicatelji. Tudi v naslednjem nižjem razredu se pristojbine po novi odredbi niso prav nič znižale. Kar se je na pristojbinah znižalo, pride v dobrih in največjim mestom, zlasti Dunaju. Pri nas pa ostane pri dosedajni podražitvi, [dasi bi bila ravno v manjših krajih, kjer telefonska naprava kakor v Ljubljani navadno šepa, v prvi vrsti treba pomeniti telefon še z ozirom na to, da ob manjših distancah in ob malem številu naročnikov ne nudi daleko ne tistih ugodnosti, kot v prometnih središčih.

— **Umetnikom**. Ministrstvo za bogočast in nauk namerava ustanoviti častno svetinjo, ki bi se v srebru in bronu podeljevala za zaslužna dela v področju šole in pouka ob razstavah izvzemši umetnostnih razstav. Da bi se dobili načrti za to svetinjo, se je razpisalo občno tekmovanje. Tega se smejo udeležiti samo avstrijski državljani, ki imajo v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru svoje stalno stanovašišče in načrti za častno svetinjo se morajo vložiti najkasneje do 31. januarja 1908 do 12. opoldne v ministrstvu za bogočastje in nauk. Kot sodišče za razpisano tekmovalno darilo je postavljena sta na umetnostna komisija ministrstva za bogočastje in nauk, odsek za obrazovalno umetnost. Temu sodišču jc na razpolago znesek 5000 K. Ta znesek razdeli omenjeno sodišče, ozi-raje se na umetnostno kakovost in posebno primernost načrtov za določeni namen med konkurente. Prvo darilo, s čigar priznanjem je spojen sprejem za izvršitev, je odmerjeno najmanj 3000 K; v tem znesku je obsežena tudi nagrada za umetnika. Ko bi ne dospel nobeden za izvršitev primeren načrt, sme sodišče priznanje I. darila tudi opustiti. Po končani razsodbi sodišča se vpsolani načrti skozi 14 dni javno razstavijo na primernem mestu. Natančnejše pogoje za tekmovanje je povzeti iz razpisa, ki je objavljen v uradnih novinah »Laibacher Zeitung« z dne 15. novembra 1907.

— **Slovenski ne znajo!** Prijatelj našega lista nam piše: Vozel se iz Ljubljane skozi Jesenice v Trst sem čakal na Jesenicah na zvezo ter vprašam uljudno načelnika kdaj gre vlak v Trst? A ta mogočni nemški gospod me ni razumel, ni rekel ne bev ne mev, ampak obrnil hrbet, zaničljivo pomežiknil ter odšel. Vprašal sem znanca, zna li ta gospod tudi slovensko, a ta mi je rekel, da zna ta mogočni gospod le »kulturspraho« edelvolka ne pa tistega barbarskega jezika — saj je velik gospod!!! Zdaj šele vem, da takim visokim gospodom ni treba potnikom odgovarjati, če jih ponižno kaj poprašaj. Slovenski pari je pač vse všeč, tudi samo nemško govoreči uradniki na popolnoma slovenski zemlji! Čebi tam v rajbu kdo ne znal nemškega jezika, bi ga kar z »Enteignungs« postavo bronili čez mejo, a pri nas tlačijo vsepovsod »pametne« nemške uradnike v naše urade, kjer imajo po božji in človeški pravici mesta le Slovenci, ne pa ti privrandanci, ki blebatajo samo nemščino. Dobro to, če se za vsako tako mesto pobrigajo naši poslanci, liki na Češkem, da se ne vgnezdijo povsod nas zaničujoči nemški nacionalci.

— **Nesramna trditve**. Iz Šiške se nam piše: »Slovenčev« poročevalec o predavanju društva »Dobra gospodinja« v Sp. Šiški ni mogel na noben način prikriti zlobnosti svojega značaja, temuč je moral na podel način spraviti sokolski naraščaj v stik z neko »demonstracijo«, ki je baje bila pred hišo, v kateri se nahajajo dru-

(Dalje v prilogi.)

ga gledališnega igralca Vizsaryja i Budimpešte, ki se je s hčerko in z enim tom tamkaj nastanila. Povodom t smrti se od verodostojne strani pri poveduje nastopni dogodek: Vizsary je poslal svojo rodbino v Benetke i je sam ostal doma s staro služabnico. Neke noči se je obrnil in na svojo presenečenje je opazil, da se je ura budilka ustavila. Oblekel je ponočno

haljo in šel potkrat na vrata služabnice, da bi jo vprašal, koliko je ura, ker je moral zjutraj rano vstati. Na njeno največje začudenje sta oba zapazila, da so se vse ure v hiši ob isti minuti ustavile. Stara služabnica je pripomnila, da pomenja to po stari ljudski veri smrt ljubljene osebe. Vizsary je hotel ravno iti vprašat vrtarja, koliko da je ura, ko ga je v veži srečal brzojavni sluga, ki mu je prinesel brzojavko vsebine, da je njegova soproga nenadoma v isti noči v Benetkah umrla.

* 40 let v ječi. Te dni je pomilo-stil italijanski kralj stárka, ki je preživel v ječi v Milanu 40 let in 7 mesecev. Nesrečnejš se imenuje Angelo Frataruolo ter je bil v mladosti razvpit ropar v Apuliji. Neštevilno žrtve so zahtevale krogle iz njegove puške, dokler ni prišel pravici v roke.

* Zasluzena kazen. V Dubrovniku je bil neki kavarnar obsojen v tritedenski zapor, ker je ostanke piva iz čas zlivaj skupaj ter jih zopet prodajal gostom. Taka kazni bi bila še marsikje drugje na mestu.

* Ohlajena kraljična ljubezen. Bivša kraljica Havajskih otokov Liliuokalani, ki živi udobno življenje v Ameriki, odkar so jo odstavili s prestola, je obljubila roko princu Pala Salmonu z otoka Tahiti. Nekaj časa po slovesni zaroki pa se je kraljiča ohladila ljubezen ter je črnemu princu odpovedala svoje srce. Princ pa se je že toliko naučil evropske kulture, da je zahteval odškodnino za ranjeno srce ter izročil zadevo odvjetniku. Kraljiča se je pobotala ter plačala 1760 dolarjev princu, in s tem si je ohranila svobodo srca.

* 4600 zdravišč za jetične ustanove polagoma na Švedskem, ker je tako nasvetovala vladi komisija, ki je bila izvoljena v ta namen leta 1905. Stroški so proračunjeni na 10,810.000 K. Preskrbo jetičnih prevzame občine, ki dobe v ta namen od države 30 odstotno posojilo, in sicer predlaga komisija, naj dovoli državni zbor za taka posojila fond 5,405.000 kron. In mi v Avstriji? Kje imamo slične državne sanatorije?

* Zlato na potovanju. Nedavno je poslala angleška banka v Ameriko 48 milijonov zlata. Seveda se je dragoceno pošiljatev ves čas od banke do izkrcanja in prepeljave v banko v Ameriki strogo stražila. Od banke v Londonu do Liverpoola je spremljalo pošiljatev šest oboroženih policajev v civilu. V Liverpoolu se je pošiljatev izročila parniku »Lusitania« Cunnardove družbe. Na ladji je prevzela stražo mornarska posadka, ker je družba prevzela popolno odgovornost za pošiljatev. Pošiljatev je bila zavarovalna 180.000 K. Zlato je bilo zloženo v malih lesenih zabojčkih, s katerimi je bil napolnjen poseben prostor na ladji. Noč in dan je stražilo skladišče več oboroženih mornarjev.

* Kongres potepuhov. V Cumberlandu in Zedinjenih državah je bil nedavno nenavaden kongres. Zborovala je namreč takozvana »bratovščina potepuhov«, ki ima svoje člane po celi Zedinjeni državi brez zistema in brez pravil. Zborovanju je bil namen, da zaznamuje s tajnimi znaki po vseh mestih vrata tistih prebivalcev, ki so znani dobrega srca za reveže. Dasi je bilo povodom kongresa mestu več tisoč sumljivih elementov, vendar ni imela policija povoda, nastopati.

* Ljudsko štetje v Koreji. Dosedaj se je splošno štel Korejce na 20 milijonov. Ravnokar je zaključeno prvo ljudsko štetje v Koreji. Celih dvanajst mesecev se je vršilo štetje, tozadevni uradniki so šli od hiše do hiše. Rezultat je čisto drugačen, kakor se je splošno mislilo. Nasteli so vseh hiš 2.333.087, prebivalcev pa 9.781.671. Ker meri dežela 90.000 angleških štirjaskih milj pride na štirjasko miljo le 109 oseb. Moški so v večini, in sicer v razmerju 117 moških napram 100 ženskam.

* Voda za London. Londonske mestne oblasti tarejo hude skrbi, kako bo mogoče v bodoče preskrbovati mesto s potrebo vodo. Vsled rapidnega naraščanja prebivalstva v Londonu in predmestjih, ki tudi dobivajo vodo od mestne občine, treba je misliti na nove izvire, od koder bi se dobivalo več vode. Leta 1880. je rabilo iz londonskega vodovoda vodo 4 milijona ljudi, leta 1890. že 5 milijonov, leta 1900. že 6 milijonov, a danes celo 7 milijonov ljudi. Vsakdanja poraba vode v Londonu znaša 10 milijonov hl, in sicer iz reke Temse 6 milijonov, iz reke Lea 2 milijona, a iz raznih arteških studencev 2 milijona hl. Leta 1910., ko bo imel London s predmestji 8 milijonov prebivalcev, tudi voda iz omenjenih dveh rek ne bo več zado-stvala potrebam.

* Ildiz kiosk se imenuje prekarna rezidenca turškega sultana. Zgrajena je bila za vlado sultana Medžida. Najprej je zgradil palačo Dolma-Bagdže, a ko je bila ta gotova, vprašal je sultan svojega ministra Fuad Mehmeda, koliko je potreboval za zgradbo. Fuad je smeje se odgovoril: »Sa-

mo 4000 frankov.« Sultan je mislil, da se minister šali, zato je zahteval pojasnitve, nakar mu je Fuad odgovoril: »Na papirju, ki je vreden 400 frankov se da natisniti bankovcev za 150 milijonov.« To se je sultanu tako dopadlo, da je ukazal takoj graditi še drugo, še krasnejšo palačo za njegovo odalsko, mlado Cerkezino Ildiz (zvezda). Minister je kupil papirja za par tisočakov, dal natisniti bankovce ter začel z gradnjo Ildiz-Kioska.

* Promet tujcev na Norveškem. Lansko poletje je obiskalo Norveško 34.350 turistov, ki so pustili v deželi 18 milijonov frankov. Za lov in ribarstvo so izdali tujci 1.400.000 K, za razna nakupovanja 1.500.000 K. Parniki so zaslužili s prevažanjem tujcev 450.000 K, pošta in brzojav pa 85.000 kron. Največ dobička so imeli plavajoči hoteli, in sicer je bilo v sezoni v norveških vodah 6 angleških in 5 nemških parnikov s hoteli. Med turisti je bilo največ Angležev, namreč 12.700.

* Japonska reklama. Japonci se ne zadovoljujejo z navadno napovedjo in pohvalo svojega blaga, temuč priobčujejo sledeče reklame: »Naše blago se razpošilja tako hitro, kakor leti krogla iz topa. — Naš čudovit papir je tako trd in močan kakor slonova koža. — Blago zavijam s tako nežno skrbjo, kakor jo kaže novoročenec napram svoji mami, dražestni soprogi. — Naš kis je hujši kakor žolč najhudoobnejše tašče. — Oglejte si našo zalogo, sprejeti boste najljubeznejše; naši uslužbeni so tako ljubeznivi, kakor oče, ki bi rad omožil svojo hčer brez dote. Sprejeti boste vedno tako, kakor bi bili solnčni žarek, ki pride za oblačnim dnevom.«

* Ženske so povsod enake. Kitajska vlada je strogo prepovedala uživanje opija. Le nad 60 let stari ljudem prizanaša strogi zakon, češ, da so nepopolnletni ter se jim dovoli dvoumna dobrota za kratko dobo njihovega življenja. In čudno, takoj so bili v državi sami starci. Možje med 40. in 60. letom so se izdajali, da so nad 60 let stari ter so se na razne načine šemarili, samo da bi izgedali starejši. Vlada je prišla sleparstvu kmalu na sled ter je vse občutno kaznovala. Najbolj pa je čudno, da med temi ni bilo nobene ženske, dasi so povprečno strastnejše uživalke opija, kakor moški. Rajši so se odpovedale vžitku, kakor da bi bile že 60 let stare.

* Najdragocenejšo ovratnico na celim svetu ima žena nemškega kneza Henckel von Donnersmarcka. Knez Donnersmarck je najbogatejši graščak na Nemškem, ki ima tudi mnogo industrijskih podjetij. Njegova žena je Rusinja, rojena Katarina Slepcev. Omenjena ovratnica je sestavljena iz treh, ki izvirajo iz raznih dob. Ena teh ovratnic je bila nekdanja last napuljske kraljice Marije, ki je sestra pokojne avstrijske cesarice Elizabete; drugo ovratnico je nosila nekdanja žena prvega španskega granda, dočim je tretjo ovratnico nosila nekdanja bivša kraljica Evgenija. Zaradi teh zgodovinskih spominov je ovratnica trikrat več vredna, kakor je vrednost draguljev samih na sebi. Bivša nemška cesarica je imela ovratnico le iz 32 biserov, a je bila vredna 800.000 mark.

* Natančni državni tajnik. Ko je nemški državni tajnik Dernburg potoval po Nemški Afriki, prepričati se je tudi hotel, kake posledice ima telesna kazni, ki je v koloniji še postavno dovoljena. V njegovih navzočnosti so morali natančno po predpisih nabijati obsojence. O tej proceduri je poročala potem uradna »Usambara-Post«: »Državni tajnik se je po tem osebno prepričal o učinkih batin ter konstatiral, da sta dva obsojenca imela na zadnji plati lahke maroge, ki pa so tudi izginile, kakor brž jih je državni tajnik pobrisal z roko. Maroge so bile skoraj gotovo od prahu, ki se je pri tepežu iztolkel iz umazanih cunj.«

* Družice pri svatbi. Najnovejša moda pri svatbah je postala sedaj v Ameriki manija, povabiti kolikor mogoče veliko družic, in ameriške neveste kar tekmujejo med seboj, da dobe veliko mladih dam za svojo poroko. Ženinu marsikdaj to seveda ni po volji, ker mora navadno vsako družico obdariti. Pred nedavnim se je v New-Yorku vršila poroka, pri kateri je sodelovalo 50 družic. Nevesta miss Edelman je bila predsednica nekega ženskega društva; ko se je poročila, je povabila vse neomožene članice svojega društva, naj prisostvujejo poroki kot družice. Ženin je vsaki podaril biserno zapestnico. Vendar se miss Edelman ne more ponášati, da je dosegla rekord pri številu družic; ta čast pripada neki dami, Sari Todd, ki se je pred kratkim poročila v New Jerseyu. Ta dama je bila načelnica nekega oddelka v veliki tovarni; njeni predniki so ji na dan poroke podarili večjo vsoto denarja. Poroka se je vršila v nedeljo; k njej je povabila vse svoje sodelavke in res jih je prišlo 138 k poroki; v cerkvi je bilo komaj prostora

za številno svatovščino. Ker ženin nikakor ni bil premožen, mu je bilo običajno darilo za družice odpuščenje; zato so pa priredili bogato pojedino, in sicer na stroške tovarne. V Pittsburgu, Pa., se je pred nedavnim vršila poroka, h kateri je bilo povabljenih 80 družic; na dan poroke so prišle v cerkev po dve in dve, vse v belih oblekah in z rdečimi klobuki. Vsaka je v roki držala krasen šop vrtnic. Ženin je bil sin znanega magnata, ki je vsaki družici podaril zlato lasno iglo, posejano z rubini in vredno 100 dolarjev.

Književnost.

— Profesor dr. K. Glaser v Gradcu je nam poslal ta-le poziv na naročbo. »Vsi večji in manjši kulturni narodi imajo znano indsko gledališčno igro Sakuntalo prevedeno na svoj jezik, imajo jo Rusi, Poljaki, Čehi in Hrvati; na slovenski jezik sem jo prevedel jaz. Pregledala sta moj prevod dva slovenska pisatelja, eden v Ljubljani in eden na Dunaju in tu pa tam predručala moje besedilo.

Baumgartner se je v svoji priznani »Zgodovini svetovnega slovstva« o tej igri izkazal tako-le: »Tako se dviguje Sakuntala od najnežnejše ljubzenske idile do visokih čudovitih herojizma in — po indskem naziranj — do božanstva, v katerem se sedinita slast in bolest ljubezni. Pri nobenem drugem poganskem pesniku ne nahajamo tako globokega in pretresljivega naziranja o dostojanstvu svetosti zakona, kakor ga blaga Sakuntala stavlja pred oči nekoliko lahkomišelnemu in ponosnemu samodržcu... Čarobnost najlepše in najbogatejše prirode obdaja to ovetčeto in eterično deključino podobo, ki končno ko materna slika stopi v neposredno obližje Brahmove.«

Knjiga bo se tiskala v Mariboru v spomin na dejstvo, da so mene šestdesetletni mariborske gimnazije 1863. l. spisi mojega nepozabnega učitelja, Davor. Trstenjaka, privedli do ukrepa, da sem se posvetil orientalistiki.

Obračam se v prvi vrsti do mladine na srednjih šolah, ki je tudi v Janežičevi dobi bila glavna podpora slovenskemu leposlovju; obračam pa se tudi do čitalnic in bralnih društev, do učiteljskih društev, ter do vseh omikancev, katerim je v narodnem obziru od tega, da se pokaže tudi drugim narodom, kaj se napiše v slovenskem jeziku. Prevod stane 1 krono in čisti dohodek bi bil namenjen dijaški kuhinji v Mariboru.

Naročniki se naj oglašajo v teku decembra, da razvidim iz njih števila, jeli morem dati igro v tisk v začetku novega leta, ali ne.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 7. decembra. Pri glasovanju o Masarykovem predlogu je klerikalni »Slovenski klub« nudi sliko popolnega nesoglasja. Nihče ni vedel, kako bi glasoval. Poslanec Povše je opetovano vstal, da bi glasoval za predlog, a se vedno zopet vsedel. Dr. Krek je glasoval proti predlogu, dasi ga je prof. Masaryk pohvalil, da je med vsemi proti govorniki govoril najpametnejše. Drugi člani kluba so glasovali deljeno: nekaj za predlog, drugi pa proti.

Dunaj, 7. decembra. Jugoslovanski klub je sklenil dovoliti poslancema Hribarju in dr. Ivčeviću popolno svobodo glede glasovanja o nagodbi. Vsem drugim poslancem pa se je strogo naročilo, da glasujejo proti nagodbi. Čim bo nagodbena razprava v parlamentu končana, bo Jugoslovanski klub javno pojasnil vzroke svojega postopanja.

Dunaj, 7. decembra. V proračunskem odseku je imel finančni minister dr. Korytowski pri razpravi o predlogih glede znižanja sladkornega davka dolg govor, v katerem se je izrekel za znižanje davka za 6 kron, a odklonil znižanje za 8 kron. Vendar pa je vlada pripravljena, da zniža davek za 8 kron 1. septembra 1908, ne da bi bila voljna kasneje še znova znižati davek.

Dunaj, 7. decembra. Proračunski odsek je zboroval do dveh popoldnev. Ob treh je nadaljeval razpravo. Dvomljivo je, da bi odsek že danes končal svoja dela.

Dunaj, 7. decembra. Poslanec Ivan Hribar je danes odpotoval v Prago.

Dunaj, 7. decembra. Povodom jubileja cesarjeve šestdesetletne dobe dobe vojniki dvorni in državni uradniki odlikovanja, ki bodo pritrjena na rdečih trakovih.

Lvov, 7. decembra. Šest poljskih ženskih društev je izdalo okli na trgovce, naj ne kupujejo blaga od nemških trgov. Ravateljstvo mestne elektrarne v Lvovu je odpovedalo naročila 29 nemških trgovcem.

Zagreb, 7. decembra. Iz zanesljivega vira je izvedel naš poročalec, da ima ban dr. Rakodczay še v rokah kraljev reskript, s katerim se razpušča hrvaški sabor, ako bi vladi ne dovolil proračunskega provisorija. Volitve bi po tej verziji bile še meseca januarja ali pa v prvi polovici februarja. Med Rakodczajem in madžarsko stranko je baje sklenjen dogovor, da postavi madžarska stranka v vseh okrajih svoje kandidate, ki jih bo vlada podpirala z vsem svojim aparatom. Rakodczay računa z vso gotovostjo, da bo madžarska stranka pri novih volitvah dobila zopet pretežno večino mandátov. Pogajanja med madžaroni in Rakodczajem je vodil bivši podban dr. Šumanović.

Budimpešta, 7. decembra. Vest, da je izginilo več važnih aktov v hrvaškem ministertvu in da je minister Josipović dognal, da se nahajajo dotični akti v rokah poslanca Šupila, je docela neutemeljena, kakor se zatrjuje na kompetentnem mestu.

Sofija, 7. decembra. V večerajšnji seji obranja je ministrski predsednik dr. Gudev oficijalno naznanil, da se je knez Ferdinand zaročil s kneginjo Eleonoro Reuss-Köstritz. Vlada večina je pooblastila ministrskega predsednika, naj sporoči knezu k zaročitvi iskrene čestitke državne zbornice. Opozicija je sprejela vest o knezevi zaroki z največjo hladnostjo.

Petrograd 7. decembra. Roparji so napadli kolodvorsko poslopje na postaji Lišičansk, uplenili blagajno in raztrgali v pisarni shranjene instrukcije za mobilizacijo. Policiji se je posrečilo, ujeti 9 roparjev.

Poslano.*

Pričakovala sem na svoje »Poslano« stvarnega odgovora, pa sem se zmotila. Nič dokazati niti ovreči, samo posovati in se za to laži posluževati, to je seveda najlaglje. Očitane, da se skrivam za »Narod«, ki je baje imun, je naravnost smešno, kajti predno sem pisala v »Narod«, sem poslala v »Našo Moč« popravek in pojasnilo. Zakaj ga pa niso sprejeli? Seveda, nekaj se mora že radi lepšega reči. Glede obrekovanja sem pa prav mirne vesti. Kdor ve, kako je bilo s tisto tožbo, ne bo trdil, da sem obrekovala. Stokrat večji obrekovalci in opravljivi so tisti, ki zdej Gostinčarju sestanke sklicujejo; samo, ti govorijo le za hrbot, da so povsod lepi; pa pridejo že še ob priliki na dan! Da sem se odločila posvetiti zopet nekaj vstaje javnosti, me je največ prisilila gorostasna, samo »Naši Moči« mogoča laž, da sem se ponujala 10. p. m. v Katoliško društvo za delavke in da sem bila zavrnjena. Če nima »Naša Moč« nič resničnega zoper mene pisati, naj se potruzi oseba, ki je spravila to laž na dan, k meni; sama ji bom povedala kaj resničnega, s čimur me bo lahko napadla. Ti preklicana beračija, ti; še meni se za malo zdi, da se morajo laži posluževati.

Odbor Katoliškega društva za delavke me je pooblastil, da sklicujem se na istega javno povem, da je to vse docela zlagano. Ni res, da že pol drugo leto nisem članica omenjenega društva, res je pa, da sem še letos julija meseca v St. Vidu z omenjenim društvom pela. Potem sem pa zbolela in sem vsled tega prostovoljno izstopila. Društvo tudi ni politično in deluje vseskoz vzorno, kar moram resnici na ljubo povedati, in se le bojim, da glavna sotrudnica »Naše Moči« s svojimi lažmi kakih razprtij ne napravi. Da pa pokažem omenjeno laž v še jasnejši luči, da je bila isti dan, to je 10. p. m. v Katoliškem društvu za delavke predstava in tak dan se sploh člani ne sprejemajo, ampak se sprejemajo le pri odborovih sejah, ki so vsak prvi ponedeljek v mesecu, torej bi mi bil mogel odbor šele 2. t. m. sprejem odkloniti. V društvenih prostorih pa že tudi nisem bila, odkar sem zbolela in od tega je že več mesecev. Radovedna sem, s kakšno lažjo bo »Naša Moč« prihodnjič priromala; da bi le ne pisala, da so vsi slepci videli, kako sem se z gluho nemimi kregala. Sicer pa svetujem, da naj »Naša Moč« tudi malo na svoj ugled pazi. Z lažjo se presneto malo pametnih ljudi pridobi.

Najponižneje se klanja globokovdana Josipa Srakar.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali v mesecu novembru prispevke sledeča društva in gg.: Gašper Pelle, d. VII. gimn., Ljubljana, nabral 5 K; Jos. Komljanec, Ptuj, iz nabiralnika 21 K 40 vin.; Fran Skulj, Tržišče, nabral v veseli družbi 2 K 12 vin.; akad. društvo »Slovenija«, Dunaj, nabralo na slavnostnem večeru 1. novembra t. l. 34 K 50 vin.; glavno mesto Ljubljana podpora 2. polovica za 1907. — 500 K; I. Gorup, Polensak, nabral v Hlaponcih 2 K 60 vin.; Rajhenburški rodoljubi na-

brali ob priliki predavanja g. Stiasnya 13 K 10 vin.; dolski fiziol. 52 vin.; Fran Pahernik, Vuhred, nabral 3 K; prof. dr. Dolar, Ljubljana, dobljeno stavo 10 K; A. Kadivčeva, Ljubljana, za prodane imenike slov. krstnih imen, in sicer od Marice Svetkove 2 K, Jos. Gomilška 4 K, skupaj 6 K; Otmar Golob, Kozje, nabral narodnega davka za november 1907. 14 K 40 vin.; Viljem Pollak, Tržišče, 5 K; Otmar Skale, Novo mesto, 5 K; Maks Pleteršnik, Ljubljana, 10 K; Konjiški narodni loveci iz lova v Ugovcu 6 K; Fr. Maselj, Ljubljana, narodni davek za november in december 2 K; mestna občina Novo mesto, podpora 50 K; Luka Svetec, Litija, 4 K; moška podružnica Trst, iz nabiralnika kavarne »Balkan« 41 K, 25 K 50 vin., skupaj 66 K 50 vin.; dr. Repič, St. Vid pri Zatičini, 6 K; Mici Lajovic, Litija, nabrala 6 K; šentlambarski Mohorjani 1 K 28 vin.; dr. Kraut, Kamnik, 5 K; A. Mlekuž, Čepovan, 5 K 50 vin.; knezoškof dr. Napotnik, Maribor, 5 K; dr. Fr. Jurtela, Ptuj, 5 K; Otmar Golob, Kozje, nabral ob priliki zborovanja naprednega učiteljskega 12 K 40 vin.; Jakob Tavš, Cerkno, nabral 1 K 35 vin.; dr. J. Benkovič, Brežice, 5 K; Iv. Radelj, Ponikva, dar Mohorjanov 1 K; podružnica nr. Trst 500 K; g. Pikel, Postojna, nabrali znesek v narodnem hotelu 6 K 24 vin., in od članov družbe sv. Mohorja 4 K 52 vin., skupaj 10 K 76 vin.; Stefanija Scheligo, Rajhenburg, nabrala na prijateljskem sestanku dne 8. novembra t. l. 51 K; Lenica Kožarjeva, Turjak, 3 K; dr. Fran Munda, Ljubljana, 10 K; dr. Šavnik, Kranj, 3 K; Jakob Tevš, Cerkno, nabral 1 K 60 vin.; Fran Pekar, Trbovlje, 5 K; upravništvo »Slovenca« poslani znesek M. Geržina 14 K; dr. A. Poznik, Novo mesto 5 K; Valentin Remškar, Sv. Ivan, 3 K; Jos. Golmajer, Vače, 5 K; Ivan Brulec, Vel. Dolina, 4 K; podružnica Vrtojba 41 K 44 vin.; Miciha Zidan, Smartno pri Gornjem gradu 1 K 60 vin.; Fran Repine, Laški rovt, 76 v.; Podružnica Ljutomer, in sicer iz nabiralnika 4 K 80 vin.; članarina in darila 48 K 20 vin.; Ivan Murnik, Ljubljana, 2 K m. podružnica Idrija 37 K 64 vin.; Matevž Barle, St. Juli, 4 K; Fr. Matejčič, Trst, 4 K; podružnica Sv. Jakob, Trst, iz nabiralnika v konsumnem društvu 25 K; ženska podružnica v Prvačini nabrala na veseli svatovščini Zofije in Josipa Mozetiča 8 K; U. Robljek, Radovljica, 5 K; podružnica Polzela, od Martinovnega večera 28 K 20 vin.; Martin Ogorevec, Konjice, 10 K; občina Sv. Krištof p. Laški trg, podpora 10 K; podružnica Brd 172 K 92 vin.; Vydova tovarna, Praga, 100 K; Leop. Dekleva, Košana, 3 K; A. Gabre v Zetlah, iz nabiralnika 3 K 93 vin.; Arko, Idrija, dar Mohorjanov 2 K 44 vin.; Gostilna Mikuž, Ljubljana, iz nabiralnika 11 K; A. Pogačnik, Ljubljana, nabrano v gostilni pri »Stefanu« 7 K; Radivoj Tušak, Polzela, nabral na odhodnici gospice Ane Stulec 16 K 34 vin.; Peter in Pavlina Lesnik, Slov. Bistrica, mesto venca umrlemu Antonu Tomšiču, 12 K; Rud. Arnshek, za ukradeni škaflićko žveplenk 1 K; županstvo v Rečici, pošilja od odbornika nabrani znesek 8 K; vesela družba pri »Rožici«, Ljubljana, nabrala 1 K; Banka »Slavija«, Ljubljana, darilo 100 K; Janko Vodopivec, Gorica, 4 K; ženska podružnica, Gradec, 51 K 67 vin.; Franc Azman, Stenge, 5 K; I. Razboršek, Smartno, iz nabiralnika 4 K 79 vin.; županstvo v Podgori, podpora 100 K; občinski urad Skofije ob jezeru, podpora 10 K; H. Brilli, Litija, 4 K; občinski urad Globoko, dar 5 K; dr. Fr. Kos, Gorica, 10 K; dr. J. Serneck, Celje, 4 K; Pavel Magdič, Ljubljana, čisti dobiček od prodanih narodnih znakov 21 K; U. pl. Trnkoczy, Ljubljana, za inserirno na rač. listke 100 kron; Jakob Zeleznik, Ljubljana, iz nabiralnika 11 K; Ludovik Ulčar, Kozje, nabral v gostilni »Gabrovšek in Koželj« 5 K; dr. Gregor Zerjav 10 kron; ženska in moška podružnica šentpeterska, čisti dobiček čast. večera Malenska 100 K; županstvo Sentjur pri Kranju, podpora 10 K; Peter Sirc, Mengeš, o slavnosti svoje poroke 16 K; vesela družba pri »Smercu«, Mojstrana, 4 K; Fani Šentak, Vransko, iz nabiralnika pri »Slovanu« 8 K; ženska podružnica Sv. Lovrencij 102 K 50 vin.; L. Cvetnič, Trst, 5 K; prof. I. Fon, Celje, 4 K; gostilna Fajdiga, Sodražica, iz družbinega nabiralnika 32 K; kavarne »Evropa«, Ljubljana, dar nabran v veseli družbi 1 K; dr. Plešič, Ljubljana, pri zvezkih prigospodaril 1 K 30 vin.; Vida Zamejce, učenska, Trst, 8 K; Hranilnica Žiri, dar 5 K; občinski urad Ljubno, dar 20 K; Rado Berko 5 K; Vekoslav From, učitelj, Kapela, prvi in drugi obrok narodnega davka; Iv. June, Pulj, dar dobljene stave 2 K; Mnogo rodoljubov je poslalo za koledar manjše in večje zneske kot 1 K 20 vin. kot darila. Ti dobrotniki se tu radi pomanjkanja prostora niso objavili, kar se naj blagovoli na znanje vzeti.

na 1984. [REDACTED]

Velika zahvala.
Podpisani je težko obolel, da ni imel več upanja, da še kdaj živi zapusti bolnico.
Požrtvovalna zdravniška pomoč gg. zdravnikov, zlasti gosp. primarija dr. Jenka in gg. sekund. dr. Javca in dr. Jndra in pa neumorna postržba s. Frančiške, so mi povrnilo izgubljeno zdravje v toliko, da si zopet morem služiti vsakdanji kruh.
Za ves ta trud in požrtvovalnost podnevi in ponoči javno izrekam imenovanim globokočutečo zahvalo.
4092
Willem Saitz
delavec c. kr. tob. tovarnice v Ljubljani.

Spretna agentinja ali krošnjarka
ki potuje okoli in je dokro uvedena pri privatnih odjemalcih, dobi uspešnega zasluga s prodajanjem lahko razpoložljivega modnega predmeta. Ponudbe pod „Hohe Provision P. 3657“ na naslov: Haasenstein & Vogler, A-G Dunaj I. 406

Učenec
se sprejme takoj v večjo detajlno trgovino s špičeri, blagom v Ljubljani. Kje, pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 481 1

Naprodaj je
14 lepih, močnih divjih
kostanjev
in 3 lipe.
Več se izve in se drevesa lahko pogledajo pri Ivanu Knezu na Marije Terezije cesti 3 v Ljubljani.

Pozor! Pozor!
Krmo
iz različnih žitnih snovi, jako dobro za pisanje, prodaja vreča po 50 kg za K 850
PAVEL SEDEJ
valjčni mlin
Javornik, Gorenjsko.
Pozor! 465-1 Pozor!

HOTEL „ILIRIJA“
Jutri, v nedeljo, 8. decembra
KONCERT
Ljublj. društvene godbe.
Vstop prost. Začetek ob poluosmih.
Za obilen obisk se priporoča
FRIC NOVAK
hotelir.
479

Panorama International
Pod trančo 2.
Razstavljeno od nedelje 8. decembra do vštete sobote 14. decembra 1907.
Francoska Riviera, Nica, Monte Carlo, Cannes.

Motorji na bencin ali plin

od 2-50 konjskih sil, po najnovejši in izboljšani sestavi, dober pripomoček kmetijstvu in obrtnikom, delujejo 30% ceneje kot parni ali električni stroji, zelo trpežni in lahko priročljivi. Postavljam jih pod ugodnimi pogoji, po zmerni ceni in s stroгим jamstvom ter pošljem proračun, če se mi naznani, za katero rabo in za koliko konjskih sil.
Josip Božič 4083
v Dolini, pošta Grabitani, (Grafsenstein), Koroško.

Kinematograf „Edison“
Dunajska cesta
nasproti kavarni „Evropa“
V sredo in soboto nov spored.
Več se razvidi iz lepakov. 4070

Službe
ali kakoga drugega zasluga išče mlad možki, zmožen slovenskega in nemškega jezika. Posebno veselje ima za potovanje.
Pisma se prešijo pod „J. R. 47“ poste restante Ljubljana. 481-1

Trgovina
Že več let obstoječa trgovina z mešanim blagom 4038-3
se da v najem.
Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

Osebni kredit
za uradnike, častnike, učitelje itd.
Samostojni hranilni in posojilni konzorcij Uradniškega društva dajo po smernih pogojih tudi proti dolgotrajnim vračilom osebna posojila. Agenti izključeni. 3652 6
Na-love konzorcijev prijavlja brezplačno Centralno vodstvo Uradniškega društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25.

Potiskan papir
(časniki) 100 kg 7 kron se dobi pri edini slovaški trgovini s papirjem na debelo Ivana Cvijiča, Dunaj VII. Neubaugasse 84.
Dalje pripravljene vse vrste papirja, pap. vrečice in pisarniških potrebščin po tovarniških cenah. 4002-2

Blagajne,
varne proti požaru in vlomu, „Fox“ pisalni stroji, ameriško pohištvo za pisarnice ceneje nego kjerkoli. — Bečko skladišče blagajna, delničarsko društvo, Zagreb, Illica 22. 3424-27

Lesene in železne sanke
(Model) prodaja tvrdk
J. Korenčan v Ljubljani. 4044-3

„Narodna knjigarna“
Jurčičev trg šte. 3.
priporoča
svojo bogato zalogo
vsakovrstnih
trgovskih knjig
najbolje kakovosti.
Cene nizke.

CHRISTOFLE
Jedilno in namizno orodje
Priznane najbolje posrebljene.
NAJLEPŠE OBLIKE. Kompletne opravljene KASETE za NAMIZNO ORODJE, SKLEDE, POSODE za OMAKE, KAVNI in OAJNI SERVISI, NAMIZNI NASTAVKI, UMETNINE.
Edino nadomestilo za pravo snov.
Specialni predmeti za hotele, restavracije in kavarne ter za penzione, menaže itd. 3942 3
C. in kr. dvorni dobavitelj.
CHRISTOFLE & Cie.
DUNAJ I, OPERNRING 5 (HEINRICHSHOF).
Ilustrovani cenovni zastoj.
Po vseh mestih zastopniki-prodajalci.
Za jamstvo pristnosti nosijo vsi izdelki poleg stoječega tovarniškega znaka in polno ime **CHRISTOFLE**

Za vsako gospodinjstvo
za **Božič** je
šivalni stroj **Singer**
najkoristnejše darilo.
Prodajalnice, kjer se nahajajo Singerjevi šivalni stroji, se poznajo na tem kazalu. 3557-8
Singer Co.
del. družba za šivalne stroje v Ljubljani, Sv. Petra cesta 8.
Svarilo! S tem svarimo svoje odjemalce odločno pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi prodajalci pod imenom „Original Singer“. Ker svojih strojev ne oddajamo nikdar prekupcem, so to k večjemu stari, rabljeni iz tretje roke preskrbljeni šivalni stroji, za katere niti ne jamčimo, niti nimamo zanje dopolnilnih delov.

Kašljajočim otrokom i odraslim
zapisujejo zdravniki z najboljšim uspehom
THYMOMEL SCILLÆ
kot pomoček, ki razkroja in odločuje sluz, ublažuje dušiči kašelj in pomirjuje sopilne težkoče ter odstranjuje njih pogostost. Že na stotine zdravnikov se je izreklo o presenetljivo točnem uspehu Thymomela Scillae pri dušičem kašlju in drugih vrstah oslovskega kašlja.
K. Prosim, vprašajte zdravnika. 24
Steklenica 2-20 K, po pošti franko, če se pošlje denar naprej 2-90 K. 3 stek., če se pošlje denar naprej 7 K. 10 steklenic, če se pošlje denar naprej 20 K.
Izdolovanje in glavna zaloga
B. FRAGNERJEVA LEKARNA
3477 c. in kr. dvorni dobavitelj. 9
Praga III., šte. 203.
Dobiva se po skoraj vseh lekarnah.
Pazite na ime izdelka, izdelovalca in varstveno znamko.

Novi
obrti red
v slovenskem jeziku
je naprodaj v „Narodni knjigarni“.

Manjša gostilna
v Ljubljani se išče v najem event. na račun. V najem se vzame tudi gostilniška konesija.
Ponudbe pod „Gostilna“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 4061 2
Gostilna
pri Fintarju v Škofji Loki se da v najem.
Vsa vprašanja na naslov: Anto Gaber v Škofji Loki. 4143 3

Čudno!!
lepe, znamenite, pitane in tolste
purane ter purice
razpošilja za prihajajoče praznike in za celo sezono po nizkih cenah
Božumir Hudec Tepanje, p. Konjice, Stajersko.

Enonadstropna hiša
v št. Petru pri Gorici, glavni trg št. 56, z dobro idoto pekarno, spekerijsko in železninsko trgovino, se pod prav ugodnimi pogoji ceno prodaja.
Pojavnila daje **Gregor Prosen**, železniški mojster v Lescach na Gorenjskem. 4073-2

Uradno dovoljena
za 15 let obstoječa
najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in suženj
G. FLUX
Gospodske ulice št. 6 4069
priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste
kakor privatno, trgovinsko in gostilniško osebje za Ljubljano in zunaj.
Pojavnika tukaj.
Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.
Ljudskim dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Novi
obrti red
v slovenskem jeziku
je naprodaj v „Narodni knjigarni“.

Intelligenten mladenič
20 let star, narodojak, zmožen slovenskega in italijanskega jezika, išče primerno službo. 4020-3
Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“.

Sprejme se 3916-8
trgovski sotrudnik
vešč železninar in špecerist ob novem letu pri tvrdki **Fran Picek**, trgovina z mešanim blagom v Ribnici, Kranjsko.

Vsaka dama
ki ima nekoliko denarja, dobi lahko izvrstno eksistenco ozir. dober posredniški zaslugek z ustanovitvijo boljšega zavoda (za kroji, merjenje in konfekcijo damskih oblek). 4068-2
Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Atelier 1000“.

Spreten urar
zmožen vsakega dela, se išče takoj ali pozneje v prijetno, stalno, dobro plačano službo.
Ponudbe pod „urar“ na uprav. „Slov. Naroda“. 4049-3

Učenca
s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, tudi ako se je že nekaj časa učil, sprejemem pod ugodnimi pogoji.
4058 **Leopold Lavš**
trgovec v Trzinu, Gorenjsko.

Svarilo! 4085
Ker me neopravičeno terjajo in tožijo, izjavljam, da nisem plačnik za dolgoce, ki bi jih naredila **Ana Bole**, bivša vdova **Gogola** in bivša posestnica v Spodnji Šiški, njeni otroci ali sploh kdo drugi na moje ime.
Jakob Bole.

Priložnostni nakup :: ostankov
:: 40 metrov ::
zefira, barhenta, flanele, voala in drugega pralnega blaga, lepo razvrščeno v kosih po 1 do 8 m pošilja po povzetju in poštovno prosto za 8 gld. 50 kr
slavnoznan izvozna trgovina 4067 1
V. J. HAVLIČEK
v Podedbradih (Češk.).

Potrošno obrtno ::
gospodarsko društvo
v **Buzetu (Jstira)**
ima na prodaj
več sto hektolitrov
dobrega belega in črnega
vina.
Kupi naj se obrnejo naravnost ustmeno ali pismeno do imenovanega društva. 4066-1

Velika
priložnostna prodaja
v Angl. skladišču oblek
Ljubljana, Mestni trg 5, Ljubljana
zaradi ogromno velike zaloge damske, moške, dekliske, deške konfekcije. Vsi predmeti se prodajo za vsako ceno.
O. Bernatović. 3953 12

Ustanovljeno l. 1870 **SEB. UNTERHUBER** Lastnik Fr. Benque
Tovarna cementa v Weissenbachu. — Tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov. — Podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov.
v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 73
nasproti topničarske vojašnice 1726 29
(telefon šte. 273)
se priporoča v izvršitev vseh kamnoseških del iz umetnega kamnja (v različnih imitacijah) kakor: posamezne dele za fasade, balkone, grebene spomenike itd. Stopnice po naročilu narejene z železno sestavo, cementne cevi (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov, vodovodov itd. itd. Plošče iz cementa (metalique) preproste in z raznimi vzorci se dajo po cerkvah, hišah, bodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. Prevzeto betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. — Portlandcement in romancement iz Weissenbacha. — Proračuni stroškov zastoj in poštne prosto.

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino

okularjev, pisem in drugih tiskovin
oskrbi osem izvršnih uradnikov v tej
stroki.
Naslov v upravitelstvu „Slov.
Naroda“.

Drehe, suhe gobe, kumno, oves

ter spleh vse deželne pridelke kupuje
Anton Koleno v Celju.
647 45

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovnjah (Forbach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovec in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokramce, vprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
in od mene preskušene. — Ilustro-
vani ceniki zastoni. 49

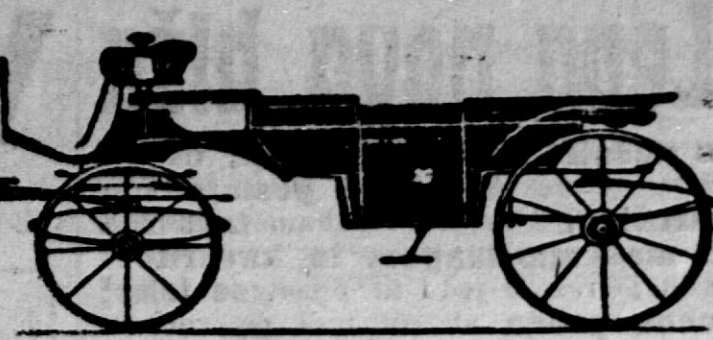
Najboljše
bošonsko darilo
6 kosov rjave
veloprime; brez šiva 150 cm šir.
2 m dolge K 14.50. 3771 13
Tkalnica za platino in bom-
baševino za platino in bom-
boševino. — KREJCAR
Dobruška (Češko).
Vse plačila in bom-
banske puške.
Vojno blago.

Popolna oprema
za nevarneženke
otroške perilo
v zalogi za vsako starost pripo-
roča znana trgovina s perilom
C. J. HAMANN
LJUBLJANA.
Perilo lastnega izdelka.
1879 Ustanovljeno 1879.

Izdelovatelj vozov FRANC VISJAN

Ljubljana, Rimska cesta šte. 11
priporoča svojo bogato zalogo avtomobilov
in avtomobilov 184-49

VOZOV.

POKORNEGA

PELINKOVEC

Najboljši želodčni liker
sveta.

Od zdravniških avtoritet
priporočen kot ugoden, tečen
in želodec jačajoč

čisti biljni destilat.

Eksportira se na vse kraje sveta.

Odlikovan s 60 zlatimi, sre-
brnimi in častnimi kolajzami.

Dobiva se povsod.

Zastopnik za Kranjsko:

FRAN REMIC, Ljubljana.

!!Opomba!!

Izvrsten glas našega eli-
zira „Pelinkovca“ dal je
povoda, da naša konkurenca
prodaja pod istim ali slahim
imenom slabše — čisto
zdravju škodljive — pi-
jače. Radi tega pazite na
našo z zakonom zavare-
vane vinjeto in zahtevajte
izrečno 2699-24

Pelinkovec Pokorny.

Vse ostale naj se kot

ponaredba zavrne.

Edini proizvajalec:

Kralj. povl. d' on. tvornica likera

preje FRANJO POKORNY,

Zagreb.

Ustanovljeno 1862.

Parna pralnica in likalnica

(z motornim obratom)

4090-1

C. J. Hamann v Ljubljani.

Po vse do srede vsakega tedna v moji
trgovini za pranje in likanje oddano
moško perilo se lahko pride v soboto
istega tedna ali pa se pošlje venkaj.

Perilo se jako varuje. Zmerne cene. Perilo kakor novo.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 300 milijonov kron.

451 12 Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka na življenje.

	meseca novembra 1907	od 1. januarja 1907
Vložilo se je ponudb	1603	17002
za zavarovano vsoto	K 12,934.674 28	K 141,752.393 16
Izgotovljenih polic je bilo	1231	14606
za zavarovano vsoto	K 10,223.292 94	K 123 758.076 41
Naznanjene škode znašajo	K 758 574 63	K 8,603.077 42

Od 7. decembra do 18. decembra!

Velika prilika!

Opreme za neveste

Moško in damsko perilo

v veliki izbiri po čudovito nizkih cenah od
vrio sloveče firme AD. NEURATH N., Dunaj,
Mariahilferstrasse 61.

Sedaj v hotelu „pri Slonu“ v Ljubljani.

Zastopnik: Albert Engel.

Opozori se

pri nakupu

blaga za moške
in ženske obleke

na blizu 40 let obstoječo trgovino

R. MIKLAUC

Ljubljana

Stritarjeve (Špitalske) ulice šte. 5.

Na zahtevo se
dopušča vzorci.

Risarji in slikarji:

dobé

vse potrebščine

v
,Narodni knjigarni'

zdravni s
trgovino s pisalnimi,
risalnimi in slikar-
skimi potrebščinami
Jurčičev trg št. 3.

Knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

priporoča naslednje slovenske knjige:

Novosti 1907.

Achleitner Med Plazovi.
Arthur: Povest tirolskega gorskega župnika.
Vez. K 2'60.

Andrejčkov Jože:
Žalost in veselje.
Povest. 90 v.

Áskere Anton:
Jadranski biseri.
Balade in romance.
Broš. 3 K, vez. 4 K 50 v.

Cankar Ivan:
Aleš iz Razora.
Povest. 1 K 50 v.

Cankar Ivan:
Hlapec Jernej in njegov pravica.
Broš. 1 K 40 v, vez. 2 K.

Cankar Ivan:
Krpanova kobila.
Broš. 4 K, vez. 5 K 50 v.

Cooper L. F.: Vohun.
Broš. 1 K 60 v.

Daudet A.:
Tartarin iz Tarascona.
Broš. 1 K 20 v.

Dostojevski F. M.:
Ponižani in razžaljeni.
Roman v štirih delih in s epilogom.
Poslov. V. Levstik. Br. 3 K, vez. K 4'20.

Dostojevski F. M.:
Zločin in kazen.
(V tisku.)

Doyle Conan: Znamenje štirih.
(Londonška povest.) Vez. 1 K 80.

Gregorčič S., življenjske.
Spisal Ant. Burgar. 1 K.

Kette Drag.: Poezije.
2 ilustr. izdaja. Br. 4 K, vez. 5 K 50 v.

Lah I.: Vaška kronika.
Broš. 1 K 70 v.

Lipič Franjo:
Strahovalci dveh kron.
I. in II. 2 K.

Medved Anton:
Za pravdo in srce.
Vez. 3 K 50 v.

Prus Bolesla: Straža.
Povest. Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 40 v.

Šanda Drag.: Poezije.
Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 50.

Sardenko Silv.: Roma.
Poezije. Broš. 2 K, vez. 3 K 20 v.

Šašelji Iv.: Bliserne iz belokranj-
skega narodnega zaklada I.
Broš. 2 K.

Šenec:
Zadnja kmečka vojska
Zgod. pov. iz l. 1573. Br. K 1'60, v. 2'60.

Slonkiewicz Henrik:
Jernač Zmagajoč.
Povest. Poslov. Fr. Virant. Vez. 1 K 40 v.

Šorli I. o. dr. Novele in črtice.
Vez. 3 K 60 h.

Tolstoj L.: Tri povesti.
80 v.

Turgenev:
Stepni kralj Lear.
Povest. (Hiša ob Volgi.) Broš. 1 K 20,
vez. 2 K 20 v.

trgovina z likerji in žganjem

z okoli 1000 odjemalci in
dokazano velikim dobičkom

se prodaja

z januarjem 1908.

Ponudbe na upravitelstvo „Slov. Naroda“ p. d. „R. C. 1000“.

Lepa nova hiša

s podstrešnimi stanovanji, tik državne ceste ter v bližini postajališča Hrušica, v kateri se nabaja trgovina z mešanimi blagom in kavarno z oddajo raznih jedi in pijače, se takej ceno prodaja ali pa tudi na več let odda v najem.

Pojavnika daje lastnik **Frane Peterlin**, Hrušica št. 3, Gorenjsko, pošta J. a. nice. 41 60-2

Kleparski pomočnik

in učenec

za stavbno in galanterijsko delo se sprejmeta takoj za trajno delo.

Simon Negro
kleparski mojster v Cerknici.

„Käthe“

voda za lase
ali 469 9
„pomada“ je edini in najsanejši in najbolj krep in hitro rasti las in brade. V prav kratkem času presenetljiv uspeh. Steklenica ali lonček stane K 2.-, K 3.-. Poiskusa steklenica K 1 1/4. Po pzetju pošilja samo gospa **Käthe Menzel**, Duasj, XVIII, Schulasse 3, I. St. a.

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izseljavi. Ze 3 let so najbolj priznana. Pri- enana tudi ko najbolj in naj- rpešnji izdelek. Največja prihranitev goriva. Specialiteta Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti dopolnilni namki 1738 2.
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
Goldschmidt & sin

SUKNA

In modno 28-43
blago za obleke priporoča firma **Karel Kocian** tvornica za sukno v Kumpolcu na Češkem.
Tvorniške cene. Vzorci franco.

Glasovita moderno urejena tvornica G. Skrbić

v Zagrebu. Illica št. 40
priporoča svoje na glasu solidne in cene 40
žaluzije lesene in platnene rolete, lesene in železne kapice za okna in prodajalnice in prosti, da čim več pozornosti poklonite tej solidni tvornici. Cenovniki in proračuni na zahtevo zastoj.

Razglednice

umetniške, in pokrajinske se dobe vedno v veliki izbiri v **„Narodni knjigarni“** Jurčičev trg št. 3.

Vodovodi

kanalizacije, kopališke naprave

Projekti in izvršite pri domači specialni tvrdki (tehn. zved. mnenja ob poveritvi gradbe zastoj).

Inženir - hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ulice št. 4. Brzjaviti: Lachnik-Ljubljana.

Kako si upaš mi prinesiti kaj drugega, nego preizkušeno dobri „Ottoman“-cigaretni papir ali stročnice.

I. najpopolnejši Cinématograph-théâtre-français

(v blošem „Katoliškem domu“) Turjaški trg št. 1 v I. nadstropju, velika dvorana.
Vsako sredo in soboto 5 nov spored.

Predstave: ob d. la. n. k. in sicer ob ponedeljkih, torekih, sredah in petkih samo po eni predstavi ob 1/2 8. uri zvečer; ob nedeljah in praznikih ob 3., 1/2 5., 6. in ob 1/2 8. uri.
Vsa četrti in soboto znižane cene za dijake in otroke.

J. Grobelnik v Ljubljani

prodaja vse manufakturno blago
od ponedeljka 2. decembra do Božiča
po iznenadno znižanih cenah.

Kdor še ni nakupil zimskih potrebščin, dobi posebno sukno za moška oblačila posebn damske blagove zadnje novosti radi prevelike zaloge po brezkonkurenčnih cenah.

Po rešnično prilicnostnih cenah priporočam tudi 4 32-5
praktična božična darila kakor preproge, zagrinjala, angleške plede, garniture, krasne šerpe in rute, odeje, volnene in šepane. Belo blago (platno, Schrolli šifoni). Namizno perilo in robci.
Nihče naj ne zamudi res ugodne prilike!

Dobrakuharica

je izšla spisala Minka Vašičeva je izšla v založništvu Lav. Schwentnerja v Ljubljani.
Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obseva na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljane najokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.
Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjaka stališča, literarna kritika za ad lepega lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nena- vadne opreme, in končno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige.

Stelaže za trgovino

se ceno prodajo v Ljubljani, Mestni trg št. 25, I. nadst. 3482 9
Gospodična, ki je naredila trgovski kurz, želi v Ljubljani ali kje na deželi 4 46-3

službe

v pisarni ali tudi kot blagajničarka. Naslov: „Dežela 18“ po rest. Ljubljana.
Za boljše železnice trgovno v večjem in enem mestu na Hrvaškem iščem spretnega komptarista mladšega dobrega prodajalca. (želez. stroke prednost) in pa spretnega 4 15 3
Oba morata poleg nemščine znati še kak slovenski jezik. Obe službi sta trajni. Več pove upravnistvo „Slov. Narod.“

49 **Ključavničarstvo**
Ign. Fasching-a vdova Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša.)

35/2 19 **Najboljša prilika**
.. za božični nakup .. po globoko znižanih cenah je v konfekcijski trgovini za dame, .. gospode, dečke in deklice ..
A. LUKIČ
Pred škof jo št. 19.

Podružnica v Splitu. „Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“ Podružnica v Celovcu.
Del. glavica K 2.000.000. Stritarjeve ulice št. 2. Rezervni fond K 200.000.
priporoča
Promese na kreditne srečke à kron 18- žrebanje 2. januarja. Glavni dobitnik kron 300.000-
„ „ srečke regulacije Donave à „ 10- „ „ „ 140.000-
„ „ zem. kreditne srečke à „ 5 50 „ „ „ 100.000-
Vse tri promese skupaj samo 32 kron.
12-141 Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloga do dne vzlaga po 4 1/2 %, vloge na tek čl račun proti tridesetdnevni odpovedi po 5 %.

Delniška družba združenih pivovaren Zalec in Laški trg
priporoča svoje Specialiteta:
izborna pivo. črno pivo „Salvator“.
Zaloga v Spodnji Šiški. — Telefon št. 187. 1454-63
Pobližjavo na dom sprejema restavracija gosp. E. Kržišnik „Narodni dom“, Ljubljana. (št. telefona 82)

K&C
POPOF ČAJ
najpripoznatija
RUSKA MARKA.

Julija Štor
Prešernove ulice št. 5
Ljubljana.
Najpriležnejši čevlji sedanosti.
Elegantna in 2026 26
Jako skrbna
Izvršitev po
vseh cenah.

Poslajte
50 kr.
H. AUER, zaloga tovarniških gumastih predmetov.
Dunaj, IX./5, Nussdorferstrasse 3-10. 657 43

Hamburg-Amerika Linie
Vožnja traja 6 dni
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
Pojasnila daje zastopnik:
Fr. Seunig,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Najlepši kras božičnega drevesca,
ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božič. drevo št. 1
popolnoma iz kovine s 5. pozlač. angelci, 30 cm visoko. Garantira se za funkcijoniranje.
Pritrdi se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nasajenjem.
Postavljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo
peč funkcijonira tudi brez prižiganih sveč.
Gorki zrak treh prižganih sveč
vrti gonilno kolo, nanje pritrjeni
sbojčasti jekleni betički pa udarjajo
na troje zvoncev in blagovestno,
srebrnočisto zvonjenje sadoni, mlado
in staro predstavljajo v božično bla-
ženost Kos stane s kartonom in na-
odilom vred K 1.50.
Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo
za božično drevesce, izvršeno
vselegantno in posebno fino po-
nikljano, s sukami in stebrički za zvonce
in tremi prekrasno šarastimi srebrnimi
lametastimi rožami, ki potem, ko so
prižgane sveče, prekrasno odsevajo,
kos s kartonom in navodilom vred
2.- K.
3 kosi K 5.50 9 kosov K 15.50
4 " " 7.25 12 " " 20.25
6 kosov " 10.50 24 " " 39.50
36 kosov K 57.50
50 " " 77.50
100 " " 150.-
Najnovejši
stekl. nakit za božično drevesce
12 kosov sortiranih, skrbno savitih v karton,
po velikosti in izvirnosti po K -40, -60,
-70, -80, 1.- 1.20, 1.50, 2.-,
6 kosov v kartonu, po velikosti in izvirnosti
po K -75, -90, 1.- 1.20. Lametna,
angelčki laici, srebrni ali slati, kuverti
K -10, žica za orbe 100 kosov K -20
vsešee in steklenih kroglice, 1 in pol do 2
metra dolge, po velikosti kroglice K -90,
-95, 1.20, 1.40. Svečnice 24 kosov v kar-
tonu K -60, večje, 15 kosov v kartonu,
K -55, črtači za sveče, tucat K -50.
Vsak p. n. kupec, ki od 1. septembra do 30. novembra pisмено naskrat naroči
na najmanj 40 K blaga, dobil sestoj na božično nagrado alarmano budilko
št. 4843 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za leto 1906.
Zamenjava dovoljena, ali denar nazaj, torej brez plačila!
2906 15
Počila se po povestju ali denar nazaj. Najpriljubljenejša se napoveda na odkritje poizma nakazila. Novečnega
je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje blago po povestju ali če je denar odpostan po
nakazilu. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago še pred 15. decembrom,
ker pošta po 15. decembru zaradi hudoga navala ne more dostavljati tako hitro, kakor ob navadnem času.
Nasiljavljajo naročbo saturej prenehanja na nasled:
Prva izdava za ure v Meto, Jan Konrad a. b. v. dr. dobav. v Meto št. 1944 na dolino.
Zabavljajo naj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga pošljemo brezplačno na
pisalnice urade.

AVGUST REPIC
sodar 40
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Za jesensko in zimsko sezono
se priporoča trga-
vina s sukninim,
platenim in manu-
fakturnim blagom
Hugo Ihl
v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 4.
Vzorci na zahtevanje poštino prost.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.
Električni obra.
Brata Eberl leta 1842
Prodajalna in komptoar:
Miklošičeva cesta št. 6.
Delavnica:
Igriške ulice št. 8.
Pisarna: Majdan s. št. 42. in s. št. 43. pri. št. 44.
Slikarja napisov.
Stavbinska in pohištvena slikarja.
Velika izbira dr. Schoenfeld-ovih
barv v tubah za akad. slikarje.
Zaloga čopičev za slikarje, sil-
karje in zidarje, številnega mazila za
hrastove porde, karbolinoleja itd.
Posebno priporočava slav. občinstvu
najnovejša, najboljša in neprecenljivo
sredstvo za likanje sobnih tal pod
imenom „Lapidol“.
Priporočava se tudi sl. občinstvu za
vse v najinje stroko spadajoče delo v
metu in na deželi kot prisneno rešilo
in fino po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11.
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejša šopna
po najnižji ceni.

Optični zavod
Velika
zaloga pravih
švicarskih ur.
Srebrne ure od
gld. 3-80 naprej.
Vse ure in ure in ure
Za, pretil, elmi,
broja itd.
F. P. Zajec, urar

Svetovno varstvo žensk.
Uporabno leta in leta. Najnovejša iz-
najdba! Zdravniško priporočeno!
Kos stane K 3.-, 3 kosi K 8.-.
Prospekti zastoj.
Razpošiljalnica, Dunaj, VIII, Schulgasse 3, 1 nadst., 11. 3853 4
Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

Ivan Terdan
Ljubljana Vegove ulice 8 Ljubljana
se priporoča
za vsakovrstna plesarska, slikarska, pozlačevalska in sploh v to slikarsko
stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, solidna in po zmernih cenah.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.
Vplačana delniška glavica K 6.000.000.
Družba zavaruje:
a) proti škodam vlad ogrja, strele in parne
ali plinove razstrelbe, kakor tudi proti
škodam vlad gašenja, podiranja poslopij
in proti škodam vlad odnašanja pre-
mičnih reči, nadalje proti požarnim ško-
dam živino, zaloge vsakovrstnega blaga,
kmetijske orodja, pridelke itd.;
b) proti požarnim škodam poljske pridelke in
klojo v poslopih in kopicah;
c) proti škodam vlad služajnega ubitja zrač-
nega stekla;
d) raznovrstne blage proti škodam, nastalim
pri prevažanju po suhem in po vodi;
e) proti škodam vlad tatinskega vloma in
vlad tatvine iz zaprtih in odprtih pro-
storov;
f) proti vsakovrstnim telesnim nezgodam,
nadalje sprejema jamstvena zavarovanja
obrtih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih
posestnikov, voznikov, lovcev itd.
Natančnejša pojasnila daje radovoljno
Generalni zastop v Ljubljani
Sodnijske ulice št. 6.
Vodja generalnega zastopa: Jos. Prosenc.

Narodna knjigarna
v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3
priporoča naslednja dela:

Iv. Cankar: Aleš iz Razora.
Ta povest iz narodnega življenja je ve-
zanjiva in spada med najboljša dela
tega pisatelja. Broš. K 1.50, vez. K 2.50;
po pošti 20 v več.

Ivan Lah: Vaška kronika.
Ta knjiga obsega več izvršnih zgodovins-
kih povesti iz slovenske preteklosti in
sicer iz dobe turških vojak, kmetijskih
vstaj, reformacije in renesance. Broš.
K 1.70, vez. K 2.70, po pošti 2 v več.

Josip Jurčič: Zbrani spisi.
V 11. zvezkih so zbrani najlepši romani
in povesti tega znamenitega pisatelja,
ki se je s svojimi deli slovenskemu
občinstvu tako priljubil, kakor samo malo
drugih avtorjev. I. Desei brat. 2. Juri
Kosjak. Spomini starega Slovenca
3. Domen. Juri Kobila. 4. dr. 4. Tihotapec.
Grad Rojinec. Kloštrski šolnik. 5. Hei
mestnega sodnika. Nemški valpet. Sin
kneškega cesarja. I. dr. 6. Sosedov sin.
Moč in pravica. I. dr. 7. Lepa Vida. Era-
zem Tatenbach. 8. Ovet in sad. 9. Doktor
Zober. 10. Rokovnjači. I. dr. 11. Tugomer.
Veronika Deseniška. I. dr. Vsak zvezek
velja broširan K 1.70, vezan 2 K, po
pošti 20 v več.

**Dr. Jos. Vošnjak: Zbrani dra-
matični in pripovedni spisi.**
II. Doktor Dragan, drama v petih de-
janjih. Broš. 1 K, po pošti 20 vin. več.
III. Lepa Vida, drama v petih dejanjih.
Broš. 1 K, po pošti 20 v več.
Dr. Vošnjak ni samo jako priljubljen
pripovedovalec, marveč tudi eden naj-
boljših slovenskih dramatikov. Njegovi igri
Doktor Dragan in Lepa Vida sta dosegli
na odru najpše uspeha. Vsa čisti dobiček
je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

**Dragotin Jesenko - Doksov:
Pesmi.**
V najlepši molki dobil umrl Jesenko je
bil vendarle pesnik, a bil je pri tem
skromen človek, ki zase ni delal reklamo.
Njegove pesmi, priobčene v raznih listih,
so vsebujele občno pozornost. Po njegovi
smrti so bile izdane in je čisti dobiček
namenjen mnogoštevilni neprekinjeni
rednici, ki je je sponstvil Jesenko. Vsa
izred velja 3 K, s pošto 20 v več.

**Dr. E. Volčič: Civilnopravni red in
sodni pravilnik.**
Broš. 7 K, vez. 8 K, po pošti 40 v več.
Dr. E. Volčič: Odvetniška tarifa.
Broš. K 1.30, po pošti 20 v več.

Ljubljanski Zvon.
Tega prvega in najodličnejšega sloven-
skega literarnega časopisa je dobili še
naslednje letnike: 1901, 1902, 19 3, 1904,
1905, 1906 in 1907. Vsak letnik velja
broširan K 9.20.

Fr. Lipič: Strahovalci dveh kron.
Zgodovinski roman iz dobe velikih bojev
med beneško republiko in turškim cesar-
stvom, v katerih so igrali hrvaški in slo-
venski pomorski roparji znamenito vlogo
2 zvezka. Broš. oba 2 K, po pošti 40 v več.

Koristka.
Roman iz ljubljanske gledališke živ-
ljenja v polpreteklem času Broš. 80 v,
po pošti 20 v več.

**H. Kirchsteiger: Pod spo-
vednim pečatom.**
Ta roman iz duhovskega življenja odkriva
skrivnosti iz župnišč in duhovskega stanu
sploh. Pisatelj je bil sam duhovnik. Dva
zvezka. Broš. oba K 4.60, po pošti 40 v več.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda
za l. 1908. Broš. K 1.20, po pošti 20 v več.
Sokolski koledar
za l. 1908. Vez. 1 K, po pošti 20 v več.
Dijaški almanah
za l. 1908. Vezan 1 K, po pošti 20 v več.
Trgovski koledar
za l. 1908. Vezan 1 K, po pošti 20 v več.

Novi obrtni red.
Slovenska izdaja. 1 K, po pošti 10 v več.
Kazenski zakon.
Vezan 6 K, po pošti 10 v več.
Kazenskopravni red.
Vezan K 5.60, po pošti 20 v več.

**Dr. E. Volčič: Civilnopravni red in
sodni pravilnik.**
Broš. 7 K, vez. 8 K, po pošti 40 v več.
Dr. E. Volčič: Odvetniška tarifa.
Broš. K 1.30, po pošti 20 v več.

SVETOVNOSLAVNI FERNET-BRANCA

tyrdko FRATELLI BRANCA v MILANU
EDINE IN IZKLJUČNE LASTNICE TAJNOSTI O PRIPRAVLJANJU
JE NAJUSPEŠNEJŠA ŽELODŌNA GRENČICA NA SVETU!
Neutrpijliva v vsaki družini! Dobiva se v vsaki boljši delikatesni
trgovini in v vsaki kavarni.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priporočeni izvirni **FERNET-BRANCA** v vedno
ednakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene pred-
pisne glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkraljujoči dobroti, kakor
tudi svoje priznane izvrstno kakovost.
Priporočila in spričovala
raznih uradov in najslavnejših tiskov so na razpolago.
Centralni urad:
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

EMIL DOBRIČ
LJUBLJANA,
Prešernove ulice št. 9
poleg c. kr. glavne pošte
priporoča svojo na novo urejeno
trgovino igrač
galanterijskega blaga
parfumerii, steklenih in porcelan. reči, damskih torbic, denarnic, razglednic itd.
Zaloga svetovnoznane brezovega soka za lase.
(Draie's Birken-Haarwasser.)
Moje cene vzbujajo pozornost.

Važno za trgovce in žganjetoče.
Opozarjam p. n. trgovce, žganjetoče kakor tudi gostilničarje na
svojo veliko zalogo **esenc, rumove kompozicije, raznovrstnih čajev,**
konjakov, malage, Lacrimae Christi finega jamaškega ruma, pristne
slivovke, brinjevca, tropinjevca in pa vseh vrst likerjev.
Ugodno je za vsakega odjemalca, ker razpošiljam vsako mno-
žino po isti ceni kakor trdke iz nemških krajev ter jamčim za najboljši
uspeh vsake esence po priloženem navodilu. Neugajajoče blago sprejemem
na svoje stroške nazaj.
Za obila naročila se priporočam s spoštovanjem
Avgust Benigar
I. kranjska trgovina s čajem, rumom in esenci.
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3.

Na najvišji ukaz Njegovega c. kr. apost. Veličanstva
XXXVIII. c. kr. državna loterija
za civilne dobrodelne namene tostranske državne polovice.
Ta denarna loterija, edina v Avstriji zak.
18.389 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.980 K.
Glavni do-
bitek znaša **200.000 kron** v gotovini.
Srečkanje bo nepreklicno 19. decembra 1907.
Ena srečka stane 4 krone.
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III,
Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijah, trafikah, pri davčnih,
poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.
Igralni načrti za odjemalce srečk zastoj. — Srečke se do-
stavljajo poštne prosto.
C. kr. loterijsko-dohodninsko ravnateljstvo.
Oddelak za državne loterije.

Klobuke cilindre in
čepice
v najnovejših faconih in v velikih izberah
priporoča
Ivan Soklič.
Pod trambo št. 2. Postaja el.č. železnice.

Največja in najcenejša izber
reklamnih
koledarjev
kot trgovska novoletna darila.
Lepi in ceni vzorci.
Dobe se z torbice ali brez
torbice z tiškano firmo.
Velika zaloga
lepih malih in večjih jaslč
od 10 vin. naprej.
Vzorci dopošljem na ogled.
Se vlijudno priporoča 3488 17
Ivan Bonač
trgovina papirja
v Ljubljani.

Ohranitev zdravega
ŽELODCA
tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
nari prebavljanja ter odstranitvi nadležnega va-
rja. Preiskano, iz izbranih najboljših in uspeš-
nih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek ab-
vajajoče in prebavljenju pospešujoče in lahko od-
vajajoče domače zdravilo, ki zlahka in odstra-
ni vse neželene nečistoče, slabe dihte, preha-
lenja in sopnega sapja, n. pr. gorčice, na-
penjanje, nesmerne tvorbe kislin ter krče je
dr. Rose balzam za želodec in lekarno B.
FRAGNERJA v PRAGI.
SVARILO!
Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.
Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,
c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudova ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.
Proti vpošiljati K 1.50 se pošlje mala
steklenica in za K 2.80 velika ste-
klenica, za K 4.70 2 veliki steklenici,
za K 8.40 4 velike steklenice, za K 22.14
14 velikih steklenic poštne prosto na
vse postaje avstro-ogrske monarhije.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih:
O. Ploccol, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-
s-detschlüger, J. Mayr. 1477-12

Nov vegetabilski crème za prsi.
Najnovejša iznajdba iz prirodnih pridelkov. Razvitek in obnovitev
prsi. Razkošen stas. Rabi se samo zunanjo. Zdravniško preiz-
kušeno. Lonček z navodilom stane K 3.— in K 5.—, poština 70 h.
Moj lepotilni crème Lillie daje koži mladostno svežost, deluje z
uspehom proti pegam in vsem nečistostim kože. Lonček stane K 1.—
milo — 70, puder K 1.—. — Prodaja in razpošilja gospa **Käthe**
Menzel na Dunaju, XVIII, Schulgasse 3, I. nadstr. 11.
Znamke vseh izdelka se sprejemajo. 2817-22

Književna novost:
A. Aškerc: Jadranski biseri.
:: :: Balade in romance slovenskih morskib ribičev. :: ::
Aškerc je spletel iz snovi, ki jih je nabral med slovenskimi morskimi
ribiči v Barkovljah, v Kontovelju, potem pri Sv. Križu, na Brežini,
na Proseku, v Devinu in drugod v tržaški okolici poetičen venec,
obsegajoč 53 izvirnih balad in romanc, ki morajo zanimati vsakega
:: :: ljubitelja slovenske moderne poezje. :: ::
Cena: Br.š. K 3.—, po pošti K 3.10, eleg v platno
:: :: vezano K 4.50, po pošti K 4.70. :: ::
Založništvo L. SCHWENTNER
v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3.

Lepa
božična in novoletna darila.
Velika, bogata zaloga!
Vsled velike konkurence prodajam po
najnižjih cenah
tako, da morem vsakega zadovoljiti. :: :: :: :: :: :: :: ::
Vljudno vam na ogled, in se priporočam za obilen obisk.
z velespoštovanjem 3091 23
FR. ČUDEN, urar in trgovec
v Ljubljani, nasproti frančiškanskega samostana.
:: :: :: Geniki s koledarjem zastoj in poštne prosto. :: :: ::

Za Božič!
4023-3 **Velika izbira**
božičnih in novoletnih daril
kakor tudi raznih
predmetov za okrašenje božičnih drevesc
finega domačega in tvorniškega izdelka.
Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih
najfinjših tort in vsakovrstnega okusnega peciva. — V za-
logi imam različnih desertnih in čokoladnih bonbonov ter
postrežam tudi s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.
Fini turinski pelinkovec.
Vsak dan sveže medene, orehove in rozinove potice, šarteli,
pince in drugo pecivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh.
V kavarni
vsak čas črna in fina bela kava ter izboren čaj.
Jak. Zalaznik
.: slaščičarna, kavarna in pekarija. :.
Stari trg št. 21.

Največja
zaloga
Dokolenic (gamaš) iz usnja
in suknja za gospode, gospe in otroke.
Turistovskih čevljev
Ameriških čevljev
Otroških čevljev
Čevlji za dom
v izvrstnih ka-
kavostih po
zmernih cenah.
v največji
izbiri

Prva in največja zaloga čevljev na Kranjskem
F. Szantner
Šelenburgove ulice 3 * Ljubljana * Šelenburgove ulice 3
Geniki zastoj in poštne prosto. Zunanja naročila točno proti povzetju.